

เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนากิจการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณสุข และการพัฒนาเมืองและราชการอื่น ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ ระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืน ต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ได้รับทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ โดยนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ลงนามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเสนอแนวทางปฏิบัติจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อยเพื่อเสนอให้จำเลยทราบโดยจัดส่งไปยังจำเลยทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการ หรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้

อำนาจไว้เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างไร วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมดังกล่าวที่มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอาฟเทคไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยแกนนำการประชุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรับรู้ถึงการกระทำของแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งหมดกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยกล่าวปราศรัยสนับสนุนการประชุมและยอมรับข้อเสนอซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน มีข้อความว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คุณณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้นะครับในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ ...คนไทยเนี่ย มีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกลักอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่างเพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้นะครับว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่... ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด...” ขณะที่จำเลยปราศรัยมีเจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยได้ร่วมสังเกตการณ์หรืออยู่ในสถานการณ์การประชุมด้วย จำเลยยังปราศรัยใน

ลักษณะยุ่งยงส่งเสริมเพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอาฟเทคไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ หลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. อันเป็นการล่อลวงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ ทั้งที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าบ้านเมืองเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนรัฐบาลต้องประกาศยุบสภาและประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำเลยมีหน้าที่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่จำเลยกลับกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลย เพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไปและเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค จำเลยรับทราบข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุมซึ่งมีเนื้อหาสรุปว่าขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก ให้เร่งแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าว ให้เร่งจับกุมนายสุเทพ เพื่อทูลเกล้าฯ และแกนนำนายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้เปิดเผยรายชื่อบริษัทหรือผู้สนับสนุน คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรงให้ประกาศชดเชยดอกเบี้ยการกู้ยืมเงินขององค์กร ให้จัดตั้งองค์กรเงา เช่น กสม.เงา และอธิการบดีเงา ให้มวลชนเตรียมพร้อมตลอดเวลา แต่ยังไม่ได้นัดหมายการเคลื่อนไหวแล้วจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยเพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง เป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ

ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และมีการนำป้ายผ้าไวโนลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก - นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุนนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงรายฝั่งขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอย หน้าตลาดสดปากอด้า หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอด้า อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไวโนลว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถานถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่องจนเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานครเขตปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศการกระทำของจำเลยเป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการขึ้นปราศรัยของจำเลยเป็นการกล่าวยุยงเพื่อให้เกิดความไม่สงบ จึงเป็นการกระทำที่ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ทั้งเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกลามขยายตัวอย่างกว้างขวางจนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบขึ้นในบ้านเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากการที่จำเลยกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

โดยมิชอบในการป้องกันมิให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบขึ้นในบ้านเมืองอันเป็นหน้าที่โดยตรงของ
จำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยรับทราบแนวทางข้อเสนอของกลุ่ม นปช.
แล้วละเว้นไม่ดำเนินการสั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับยับยั้งหรือป้องกันเหตุการณ์ความ
วุ่นวายที่จะเกิดขึ้นจึงมีมูลความผิด เหตุเกิดที่ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และ
มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ในวันพิจารณาครั้งแรกจำเลยไม่มาศาลตามหมายเรียก และไม่สามารถจับจำเลยตาม
หมายจับได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย แต่จำเลยตั้งทนายความมา
ดำเนินการแทน และให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง
และมาตรา ๓๓ วรรคสาม

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์อุทธรณ์ของโจทก์ คำแก้อุทธรณ์ของจำเลย พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของ
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบกับสำนวนการไต่สวนของ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งคำแถลงปิดคดีของโจทก์และจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้แย้งใน
ชั้นอุทธรณ์รับฟังเป็นยุติว่า ก่อนเกิดเหตุ กลุ่ม กปปส. มีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นหนึ่งในแกนนำ
จัดการชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้น ซึ่งมีจำเลยเป็น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย การเคลื่อนไหวและชุมนุมดังกล่าวมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ
บุกrukและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ
เป็นเหตุให้กระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานตั้งแต่ช่วงวันที่ ๑
ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลานานประมาณ ๖ เดือน เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีพระราชกฤษฎีกา
ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลให้รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อ
ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔
และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔
และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ นายกรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตาม
พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความ
ร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลบังคับ
ใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่
๔๖๙ และ ๔๗๐ จำเลยซึ่งรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นรองประธานใน
คณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน
พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๖ ตามเอกสารหมาย จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึง ๓๗๙ และนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งตั้ง
ศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน แก้ไข และระงับยับยั้ง รวมทั้งดำเนินการอื่นใด
เพื่อให้สถานการณ์ฉุกเฉินกลับสู่สถานการณ์ปกติโดยเร็ว ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๐๕๕๗

เรื่อง การจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึง ๔๗๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา จึงจัดทำบันทึก ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ” ณ อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่งานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยนายชยาวุธ เป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมาย จ.๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการ ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ออนไลน์ช่องเอเชีย อพเทคไปทั่วประเทศ ช่วงเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ กล่าวปราศรัยมีข้อเสนอต่อพรรคเพื่อไทยและกลุ่ม นปช. จำเลยไปร่วมชุมนุมในช่วงบ่ายและกล่าวปราศรัยยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. มีข้อความตามเอกสารหมาย จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ และ ๓๙๑ จากนั้น นายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ตามเอกสารหมาย จ.๑๓ เสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมา มีบุคคลนำป้ายผ้าไวโอลปรากฎข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดบริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอย

หน้าตลาดสดปากอคำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอคำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมาย จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึง ๔๒๙ ทั้งมีผู้นำป้ายข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ ไปติดบนสะพานลอย ย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกรับเรื่องกล่าวโทษให้ดำเนินคดีแก่จำเลยกรณีกล่าวปราศรัยที่อาคาร ลิปตพัลลภฮอลล์ตามเอกสารหมาย จ.๓๑ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏ เหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรมีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๙๘ และ ๔๙๙ และมีคำสั่งกองอำนวยการ รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบ เรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุม กล่าวทางโทรทัศน์ช่องเอเซียอัปเดตที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุม และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัด นนทบุรี เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติหน้าที่ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ กลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้าปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ต่อมาพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกเห็นว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด จึงสั่งไม่ฟ้อง และพนักงานอัยการ จังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยตามเอกสารหมาย จ.๓๑ แผ่นที่ ๙๐๔ ถึง ๙๐๗ และ จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ และ ๙๗๑ หลังจากนั้น โจทก์ได้สวนข้อเท็จจริง ส่งรายงาน เอกสารและความเห็นไปยังอัยการ สูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่า รายงาน เอกสารและความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่

สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่าย
โจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ตาม
เอกสารหมายเลข จ.๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึง ๓๖๗ โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้เอง

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการแรกว่า จำเลยกระทำความผิดฐาน
เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือ
โดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจ
ในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ
หน้าที่โดยทุจริตหรือไม่ โดยโจทก์อุทธรณ์ว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย การที่จำเลยไม่มีข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ของจำเลยในการชุมนุมของ
กลุ่ม นปช. ก็เพื่อให้ผู้ชุมนุมกระทำการตามความประสงค์ได้โดยอิสระ ไม่ต้องมีพนักงานฝ่ายปกครองเข้าไป
ตรวจสอบหรือยับยั้งการกระทำนั้น รวมทั้งการที่จำเลยเข้าร่วมชุมนุมของกลุ่ม นปช. และกล่าวปราศรัย
ยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ทำให้ผู้ฟังเข้าใจว่าจำเลยจะร่วมดำเนินการตามที่กลุ่ม นปช. กำหนด
ทั้งหมดโดยไม่มีข้อจำกัด และพนักงานฝ่ายปกครองจะไม่ระงับยับยั้งการดำเนินการของกลุ่ม นปช.
การกระทำดังกล่าวของจำเลยจึงเป็นกระทำความผิดตามฟ้องนั้น เห็นว่า การพิจารณาว่า จำเลยในฐานะ
รักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้น
การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
โดยทุจริตตามที่โจทก์อุทธรณ์หรือไม่นั้น ต้องพิจารณาพฤติการณ์และเจตนาของจำเลยเป็นสำคัญ ซึ่งต้อง
วินิจฉัยจากข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เมื่อทางใต้สวนได้ความว่า วันที่ ๒๑
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ที่อาคาร
ลิปตพัลลภฮอลล์มีนายชยาวุธลงนามตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ เสนอถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง โดยบันทึกดังกล่าวมีเนื้อความระบุแนวทางการปฏิบัติที่นายชยาวุธในฐานะรักษาการผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา สั่งการให้จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่พนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อยซึ่งไม่ปรากฏรายงานเหตุการณ์ที่บ่งชี้ว่า การชุมนุมดังกล่าวจะไม่ใช้การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทั้งข้อความตอนท้ายของบันทึกดังกล่าวระบุเพียงว่า เรียนมาเพื่อโปรดทราบ ไม่มีข้อความตอนใดขอให้จำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรืออธิบดีกรมการปกครอง ดำเนินการสั่งการประการใดเพื่อเตรียมรับสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่ม นปช. แต่อย่างไรก็ดี บันทึกดังกล่าวจึงเป็นเพียงการรายงานสถานการณ์ให้ทราบเบื้องต้นเท่านั้น นอกจากนี้ ยังได้ความจากพยานโจทก์ปากนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ซึ่งขณะเกิดเหตุดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย อีกว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ สั่งการขอให้ทุกจังหวัดดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ราชการ จัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการกระตุ้นเตือนให้ระวัง การดำเนินคดีต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม แสดงว่า จำเลยเคยมีข้อสั่งการไว้บ้างแล้ว อันเป็นการสนับสนุนว่า บันทึกข่าววิทยุที่นายธงชัยและนายชยาวุธเสนอดังกล่าวนั้น เป็นเพียงการรายงานเพื่อให้ทราบว่าจะมีการดำเนินการไปตามข้อสั่งการที่มีอยู่เดิม มิได้มีข้อความใดเพื่อให้จำเลยมีข้อสั่งการ ทั้งยังปรากฏอีกว่า จังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และจัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงขึ้นตามเอกสารหมาย จ.๒๕ และ จ.๒๖ โดยได้ความจากนายธงชัยและนายชยาวุธเบิกความทำนองเดียวกันว่า หากเกิดความไม่

สงบเรียบร้อยขึ้นคณะกรรมการมีอำนาจที่จะสั่งการให้เจ้าพนักงานตำรวจดำเนินการเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยได้ ซึ่งเป็นคำสั่งในรูปคณะกรรมการ โดยไม่ต้องขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาอีก นอกจากนี้ สถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางได้จัดเจ้าพนักงานตำรวจไปดูแลความสงบเรียบร้อยด้วยตามเอกสารหมาย จ.๒๗ จึงเป็นกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานตำรวจเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ดูแลสถานการณ์ ณ ที่ชุมนุม เรียบร้อยตามแนวทางปฏิบัติแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่กลุ่ม นปช. ยุติการชุมนุมเองเมื่อเวลา ๑๘.๔๐ นาฬิกา โดยไม่ปรากฏว่ามีการก่อความไม่สงบเรียบร้อยหรือเกิดความเสียหายในสถานที่ชุมนุม ยิ่งเป็นการสนับสนุนว่า กรณีไม่มีเหตุที่จำเลยต้องมีการสั่งการใด ๆ เพิ่มเติมอีก ส่วนการที่จำเลยเข้าร่วมชุมนุม และกล่าวปราศรัยรวมถึงยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. นั้น ก็ปรากฏจากคำเบิกความของนายชยาวุธและนายธงชัยว่า ในวันดังกล่าว การชุมนุมของกลุ่ม นปช. เป็นไปโดยสงบไม่มีแนวโน้มที่จะเกิดความรุนแรง การชุมนุมเสร็จสิ้นภายในวันเดียวและกลุ่มผู้ชุมนุมยุติการชุมนุมเอง การชุมนุมดังกล่าวจึงได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญซึ่งประชาชนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่จะเข้าร่วมได้ จำเลยในฐานะประชาชนคนหนึ่งจึงย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเข้าร่วมการชุมนุมอันสงบและปราศจากอาวุธได้เช่นกัน แม้ข้อเสนอของกลุ่ม นปช. อาจเป็นประโยชน์ทางการเมืองแก่พรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรคก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาของข้อเสนอดังกล่าวที่ขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากมีการวินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กระอิสระที่ขัดกับหลักนิติธรรม ก็ให้รัฐบาลแสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจเช่นนั้น ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อม หากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือหรือภาคอีสาน ให้รัฐบาลตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานครให้กลุ่ม นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นเพียงการเสนอวิธีการสำหรับเหตุการณ์ในอนาคต กรณียังไม่มีเหตุการณ์แน่ชัดว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ หรือหากเกิดขึ้นก็ไม่ได้มีกำหนดวันเวลาและสถานที่ที่จะทำการ

เคลื่อนไหวอย่างชัดเจน ส่วนการที่จำเลยปราศรัยยอมรับข้อเสนอก็ไม่ได้อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของจำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะสั่งการเจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาให้ดำเนินการได้จนสำเร็จ ประกอบกับตามทางไต่สวนไม่ปรากฏว่า เจ้าพนักงานหรือเจ้าพนักงานอื่นใดได้ถือเอาคำปราศรัยใด ๆ ของจำเลยมาเป็นข้อสั่งการในการปฏิบัติราชการแต่ประการใด นอกจากนี้ ยังได้ความจากนายอัยการอีกว่า จำเลยมาถึงที่ชุมนุมของ นปช. เมื่อเวลา ๑๘ นาฬิกา อันเป็นเวลานอกเวลาราชการแล้ว จึงมีเหตุอันสมควรให้เชื่อว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมของจำเลยดังกล่าวเป็นการกระทำไปในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย ไม่ใช่การใช้อำนาจหน้าที่ของรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ส่วนถ้อยคำที่จำเลยกล่าวปราศรัยตามคำฟ้องดังที่ปรากฏในเอกสารหมายเลข ๑๒ นั้น แม้จะมีคำพูดที่ไม่เหมาะสมบ้าง แต่ก็เพียงการกล่าวไปตามข้อเท็จจริงที่จำเลยรับรู้โดยทั่วไปและแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของจำเลย จึงน่าเชื่อว่าเป็นกล่าวไปด้วยอารมณ์โกรธและความไม่พอใจต่อการกระทำของกลุ่ม กปปส. ที่มีต่อรัฐบาล ซึ่งจำเลยเห็นว่าไม่เป็นธรรมและไม่เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น ไม่ถึงขนาดเป็นการยั่วยุหรือปลุกเร้าให้ประชาชนก่อความไม่สงบ ดังนั้น พฤติการณ์ของจำเลยที่ไม่ได้สั่งการต่อเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการใดเกี่ยวกับการชุมนุมของกลุ่ม นปช. แต่กลับเข้าร่วมการชุมนุมและกล่าวปราศรัยในที่ชุมนุม จึงรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยในฐานะเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเจตนาปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ อันเป็นความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยยกฟ้องนั้นชอบด้วยเหตุผลแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการต่อมาว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) หรือไม่ โจทก์อุทธรณ์โดยสรุปว่า

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ ให้อำนาจโจทก์ไต่สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและมีผลใช้บังคับทันทีนับตั้งแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ ซึ่งการที่พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ เป็นเพียงบทตัดอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวน แต่ไม่ได้ตัดอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ และพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยในข้อหาดังกล่าวได้นั้น เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ ให้อำนาจโจทก์ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ก็ตาม แต่มิได้หมายรวมถึงข้อหาความผิดที่ได้มีการดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้นจนกระทั่งยุติการสอบสวนไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ดังจะเห็นได้จากข้อยกเว้นที่ปรากฏในมาตรา ๕๕ (๒) ซึ่งบัญญัติว่า ห้ามไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม เว้นแต่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นกรณีที่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติแล้วว่า มีผู้กล่าวโทษดำเนินคดีแก่จำเลยว่ากระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ ระบุพฤติการณ์ทั้งหลายของจำเลยที่เกี่ยวข้องรวมถึงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๖ อันเป็นการกระทำความผิดเดียวกันและเป็นเรื่องเดียวกัน โดยพนักงานสอบสวนมีความเห็นประกอบสำนวนสอบสวนเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง และพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยตามเอกสารหมาย จ.๓๑ แผ่นที่ ๙๐๔ ถึง ๙๐๗ และ จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ และ ๙๗๑ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับคน
นั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก ดังนั้น คำสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการในการกระทำของจำเลยซึ่งเป็นการ
กระทำเดียวกันกับที่โจทก์นำคดีมาฟ้องจำเลยในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓)
นั้นจึงเป็นคำสั่งเด็ดขาด มีผลเท่ากับว่า ได้มีการดำเนินคดีแก่จำเลยในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว
และเมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า การดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนั้น เป็นไปโดย
ไม่เที่ยงธรรม หรือมีกรณีต้องด้วยข้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๕๕ (๒) อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจรับหรือยกเรื่องดังกล่าวขึ้นพิจารณาขอหา
ความผิดนี้อีก โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในข้อหาดังกล่าว ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ข้อนี้ของโจทก์ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

จึงวินิจฉัยยืน.

นางอโนชา ชีวิตโสภณ

กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬา เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงได้จัดทำบันทึก รายงานสถานการณ์แก่จำเลย และนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการแทนผู้ว่าราชการนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามบันทึกข่าววิทยุในราชการ กรมการปกครองด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘.๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงจำเลย เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ไปยังจำเลยทางโทรสาร เอกสารหมายเลข จ.๑๑ อีกทั้งนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ในขณะนั้น เบิกความยืนยันว่า ได้รายงานเหตุการณ์ดังกล่าวให้จำเลยทราบเพื่อพิจารณาตาม อำนาจหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว จำเลยจึงมีหน้าที่สั่งการหรือยับยั้ง มิให้ดำเนินการใดที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือกระทำการใดให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ซึ่งก่อนหน้านี้ จำเลยเคยสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทยครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ เรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม และยังเคยสั่งการในครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ ให้ทุกส่วนราชการระวังรักษาสถานที่ราชการ สถานที่สำคัญ เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ความ ไม่สงบที่อาจเกิดขึ้น หากเกิดเหตุการณ์ไม่น่าไว้วางใจให้เตรียมแผนรองรับและรายงานให้ กระทรวงมหาดไทยทราบโดยด่วน หรือให้ทุกจังหวัดดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาดกับ สถานีวิทย์ชุมชน หรือเคเบิลทีวีที่มีพฤติกรรมปลุกละคมสร้างความแตกแยก โดยให้ตั้งทีมตรวจสอบ อย่างใกล้ชิด หากเป็นสื่อให้ควบคุมและยุติการออกอากาศในทันที ตามเอกสารหมายเลข จ. ๖๐ แม้จังหวัดนครราชสีมา จะได้จัดทำแผนเผชิญเหตุและป้องกันแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วง โดยได้ จัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ปัญหาการชุมนุมประท้วงขึ้นแล้ว ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๖ และ จ.๒๗ แต่จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย

กลับไม่ได้สั่งการอย่างใดในการรักษาความสงบเรียบร้อย ทั้งยังไปปราศรัยยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. อย่างเปิดเผย โดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซีย อพเทคไปทุกจังหวัดทั่วประเทศในการชุมนุมครั้งนี้ นางธิดา โตจิราการ นายณัฐวุฒิ ใสเกื้อ และนายอนุวัฒน์ ทินราช พยานจำเลยเบิกความว่า การชุมนุมครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อจะสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยเป็นรัฐบาลต่อไป อันเป็นประโยชน์ทางการเมืองต่อพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค ทั้งจำเลยยังได้กระทำการอย่างใดที่สื่อแสดงให้ผู้ชุมนุมเกิดความเข้าใจว่าเป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รับรองความถูกต้องในการดำเนินการของกลุ่มผู้ชุมนุม เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กระทรวงมหาดไทยและทางราชการ โดยจำเลยได้กล่าวปราศรัยว่า “ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาล...” ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๒ อันเป็นการอ้างตำแหน่งหน้าที่ของจำเลยต่อผู้ชุมนุมของกลุ่ม นปช. แสดงออกว่าสนับสนุนให้ดำเนินการตามข้อเสนอต่างๆ ของกลุ่ม นปช. ได้ จนมีความเสี่ยงนำไปสู่ความวุ่นวายของบ้านเมือง เช่น อยากจะปิดถนนก็สายก็ปิดได้ ถ้าเหตุการณ์คับขันก็ประกาศชัตดาวน์องค์กรอิสระทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร “ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลจะขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องคนเสื้อแดงทุกๆ คนของ นปช. ครับ ผมก็อยากจะฝากให้พี่น้องว่าผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาลจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหวและไม่ยอมแพ้เด็ดขาด ยืนยันว่าพรรคเพื่อไทยรัฐบาลที่มาจากประชาชนสู้ครับ และจะสู้จนกว่าจะชนะ กราบขอบคุณมากครับ” ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๒ ย่อมทำให้ผู้ฟังคำปราศรัยของจำเลยเข้าใจว่าจำเลยร่วมกับกลุ่ม นปช. ทั้งหมด โดยไม่มีข้อจำกัดและพนักงานฝ่ายปกครองซึ่งเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของจำเลยจะไม่ยับยั้งการดำเนินการของกลุ่ม นปช. การกระทำของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ มีเจตนาพิเศษส่งเสริมผู้ชุมนุมกระทำการอันเอื้อประโยชน์

แก่รัฐบาลรักษาการหรือพรรคการเมืองที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรคอยู่หรือโดยทุจริตเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ ประชาชนผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ตามฟ้องโจทก์แล้วนั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาและบริหารงานราชการในกระทรวงมหาดไทยโดยมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาให้เป็นไปตามหน้าที่ของรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงมีอำนาจหน้าที่สั่งการให้พนักงานฝ่ายปกครองดำเนินการให้มีผลสอดคล้องกับแนวทางในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยจำเลยต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ มาตรา ๑๘๑ แต่การที่จะถือว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่นั้น จะต้องเป็นกรณีที่จำเลยเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จะต้องกระทำการในหน้าที่นั้นโดยตรง ตามตำแหน่งหน้าที่ราชการ มิใช่เพียงแต่ว่าจำเลยจะเป็นผู้สั่งการในการเตรียม หรือในการเฝ้าระวัง โดยมีได้เป็นเจ้าพนักงานที่จะต้องลงไปปฏิบัติหน้าที่นั้นโดยตรง ซึ่งการพิจารณาว่าจำเลยจะต้องเนินการใดเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยนั้น ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สภาพปัญหา และข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป ที่จะถือว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่นั้น เมื่อจำเลยได้รับรายงานในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จากนายธงชัย ถึงข่าวการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีนายชยาวุธ เป็นผู้ลงนามในบันทึก

ข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ส่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงจำเลย โดยเสนอการปฏิบัติว่า ให้จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้ง ดำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ ซึ่งข้อความในบันทึกข่าววิทยุดังกล่าวยังไม่ปรากฏว่าจะมีการนัดชุมนุมโดยไม่สงบ เพียงปรากฏว่า เป็นการนัดชุมนุมในอาคารลิตพลลอสอลล์ชั่วคราว โดยนายธงชัยและนายชยาวุธได้เสนอแนวทางปฏิบัติเพียงว่า ให้ติดตามความเคลื่อนไหวและดูแลความสงบเรียบร้อย กรณีจึงยังไม่มีเหตุที่จะต้องสั่งการให้ใช้มาตรการคุ้มครองรักษาความสงบเรียบร้อยแต่อย่างใด อีกทั้งตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายเฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประการใช้กฎอัยการศึก” ซึ่งข่าวการชุมนุมดังกล่าวของ นปช.ยังไม่ปรากฏว่า จะมีการชุมนุมโดยไม่สงบ หรือบนพื้นที่สาธารณะ จำเลยจึงยังไม่อาจมีคำสั่ง เพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในขณะนั้นได้ ทั้งตามบันทึกรายงานข่าววิทยุฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมายเลข จ.๑๓ ก็มีได้รายงานว่าจะเกิดความไม่สงบหรือมีการใช้อาวุธแต่อย่างใด ซึ่งการจะมีข้อสั่งการเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยก็ต้องมีเหตุการณ์ชุมนุมโดยไม่สงบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังกล่าว ทั้งนี้ ตามรายงานเอกสารหมายเลข จ.๑๑ และ จ.๑๓ ยังไม่ปรากฏว่า มีการชุมนุมโดยไม่สงบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้นจะต้องสั่งการอย่างใด

เพื่อการบริหารจัดการรักษาความสงบเรียบร้อย การกระทำของจำเลยในส่วนนี้จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต แม้การชุมนุมดังกล่าวจำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคการเมืองจะได้ประโยชน์จากการชุมนุมโดยจำเลยอาจมีเจตนาพิเศษก็ตาม แต่ตามรัฐธรรมนูญก็ให้สิทธิในการชุมนุมได้โดยสงบ การกระทำของจำเลยที่ไม่สั่งการยับยั้งการชุมนุมหรือมาตรการต่างๆเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย จึงยังไม่เป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยที่จะต้องกระทำ ส่วนการปราศรัยของจำเลยว่า “จำเลยในนามของรัฐบาลก็จะขอน้อมรับข้อเสนอทุกข้อของกลุ่มชุมนุมนั้น” มิได้เป็นการใช้ตำแหน่งหรือใช้อำนาจหน้าที่ในการสั่งการแก่เจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยที่อยู่ในที่ชุมนุม และข้อเสนอของผู้ชุมนุมก็ไม่อยู่ในหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะต้องรับมาดำเนินการตามหน้าที่ อีกทั้งการที่จะให้จำเลยสั่งการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเร่งชี้แจงสร้างความเข้าใจให้ถูกต้องแก่ประชาชนนั้นก็เป็นเรื่องที่ได้มีการสั่งการในการประชุมกระทรวงมหาดไทยครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ และครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ที่มีการปฏิบัติอยู่แล้ว แม้ต่อมาสถานการณ์บ้านเมืองเกิดความขัดแย้งจนถึงขั้นมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๖ และได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ โดยการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ในขณะนั้นมีควมรุนแรงมากขึ้น ถึงขั้นมีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ วรรคสอง จนต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินก็ไม่ใช่อยู่อำนาจหน้าที่ของจำเลย การที่จำเลยมิได้สั่งการหรือดำเนินการใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการชุมนุมของกลุ่ม นปช. เมื่อได้รับรายงานข่าว ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ และจ.๑๒ ดังกล่าว จึงยังถือไม่ได้ว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น

พยานหลักฐานตามทางไต่สวนไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยทุจริต และ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่ง หรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยทุจริตตามฟ้องโจทก์

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิด ฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความ มุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามฟ้อง หรือไม่ สำหรับความผิดฐานนี้เห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องสำหรับความผิดฐานนี้ หรือไม่ เห็นว่า เดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุมิได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ แม้จะเป็นความผิด ที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการก็ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ เพิ่งบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริง ข้อหาความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยได้ด้วย ซึ่งคดีนี้ ก็คือข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) แต่ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

ในมาตรา ๕๕ (๒) บัญญัติว่า ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหา ตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม เว้นแต่ มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นกรณีที่เป็นกรณีก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เมื่อคดีนี้เกิดขึ้นโดยมีผู้กล่าวโทษจำเลยจากการกระทำเดียวกันของจำเลยว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ และพนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องจำเลยอีกเช่นกัน ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๑ ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า “เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก...” ดังนั้น คำสั่งของพนักงานอัยการจึงเป็นคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีในเรื่องเดียวกันกับที่มีการกล่าวโทษจำเลย จึงมีผลเท่ากับว่าได้มีการดำเนินคดีแก่จำเลยในการกระทำความผิดนั้นแล้ว แม้คำสั่งไม่ฟ้องตามเอกสารหมาย จ. ๓๓ จะระบุว่า สั่งไม่ฟ้องจำเลยในข้อหา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ก็ตาม แต่ข้อหาดังกล่าวเป็นการกระทำของจำเลยในเรื่องเดียวกันอันเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด และพนักงานอัยการก็ได้ฟ้องดำเนินคดีในความผิดข้อหาอื่น ๆ แก่จำเลยอีกเลย กรณีจึงเป็นเรื่องที่พนักงานอัยการได้มีการสอบสวนจนเสร็จสิ้นแล้ว และมีคำสั่งไม่ฟ้องจำเลยในเรื่องของการกระทำความผิดดังกล่าว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ ที่บัญญัติว่า เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก ดังนั้น คำสั่งของพนักงานอัยการจึงเป็นคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีในการกระทำของจำเลยในเรื่องเดียวกันที่รวมความผิด ตามประมวล

กฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) อันเป็นคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีจำเลย การกระทำของจำเลยในเรื่องเดียวกันจึงได้ถูกดำเนินคดีมาแล้วจนมีคำสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เป็นกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อสำนวนการไต่สวนของโจทก์ไม่ปรากฏว่า การดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเป็นไปโดยไม่ชอบหรือมีเหตุสงสัยว่าการดำเนินนั้นไม่เที่ยงธรรม ตามมาตรา ๕๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่มีอำนาจรับหรือยกเรื่องเกี่ยวกับการกระทำของจำเลยในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ซึ่งเป็นการกระทำในเรื่องเดียวกันขึ้นไต่สวนอีก จึงเป็นเหตุให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. โจทก์ ไม่มีอำนาจฟ้องซึ่งปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาอื่นตามอุทธรณ์ของโจทก์อีกต่อไป เพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามาชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.

นายเอกศักดิ์ ยันตรปกรณ์

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม.อช.๘/๒๕๖๕

คดีหมายเลขแดงที่ อช.อช.๘/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๒ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	โจทก์
	นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีพระราชกฤษฎีกายกยอผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญามีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรี

แถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชา เพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากกลางวัน และกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชานาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ทราบข่าวว่า จะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภ ฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวโดยมีนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเสนอแนวทางปฏิบัติจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อยเพื่อเสนอให้จำเลยทราบโดยจัดส่งไปยังจำเลยทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการหรือข้อสั่งการอย่างใด

อย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพื่อกำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างไร วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว ซึ่งได้มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดทไปทั่วประเทศ แกนนำการประชุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศและสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรู้ถึงการกระทำของแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งหมด ทั้งยอมรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้แจ้งต่อผู้ชุมนุม จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยกล่าวปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับข้อเสนอที่ตรงข้ามซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน มีข้อความว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คุณณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขอรับรองข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้แน่ครับในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกลักอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่างเพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้แน่ครับว่ารัฐบาลก็จะยืนยันเคียงบ่าเคียงไหล่...ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงาน

เพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด...” ขณะที่จำเลยปราศรัยมีเจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยได้ร่วมสังเกตการณ์หรืออยู่ในสถานการณ์การชุมนุมด้วย จำเลยยังปราศรัยในลักษณะยุยงส่งเสริมเพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจูงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียแอฟเดทไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ หลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. อันเป็นการล่อลวงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ ทั้งที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าบ้านเมืองเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนรัฐบาลต้องประกาศยุบสภาและประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำเลยมีหน้าที่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่จำเลยกลับกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลย เพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไปและเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค จำเลยรับทราบข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุมมีเนื้อหาสรุปว่า ขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก ให้เร่งแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าว ให้เร่งจับกุมนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และแกนนำ นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้เปิดเผยรายชื่อบริษัทหรือผู้สนับสนุน คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรงให้ประกาศชดดาวนองค์การอิสระทุกองค์กร ให้จัดตั้งองค์กรเงา เช่น กสม.เงา และอธิการบดีเงา ให้มวลชน

เตรียมพร้อมตลอดเวลา แต่ยังไม่ได้นัดหมายการเคลื่อนไหว แต่จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และมีการนำป้ายผ้าไวโอลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก - นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ฝั่งขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปากอ่ดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอ่ดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไวโอลว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยเป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการขึ้นปราศรัยของจำเลยเป็นการกล่าวยุยงเพื่อให้เกิดความไม่สงบ จึงเป็นการกระทำให้ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมีใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ทั้งเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกลามขยายตัวอย่างกว้างขวางจนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบขึ้นในบ้านเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากการที่จำเลยกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการป้องกันมิให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบขึ้นในบ้านเมืองอันเป็นหน้าที่โดยตรงของจำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยรับทราบแนวทางข้อเสนอของกลุ่ม นปช. แล้วละเว้นไม่ดำเนินการสั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับยับยั้งหรือป้องกันเหตุการณ์ความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นจึงมีมูลความผิด เหตุเกิดที่ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และ มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

จำเลยไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อุทธรณ์ของโจทก์และคำ

แก้อุทธรณ์ของจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ก่อนเกิดเหตุได้มีคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นหนึ่งในแกนนำจัดการชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้นที่มีจำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยการเคลื่อนไหวและชุมนุมมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ เอาโซ่คล้องประตูเพื่อไม่ให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทำงาน โดยกระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลานานประมาณ ๖ เดือน ต้องไปใช้สถานที่ชั่วคราวภายนอกหลายแห่ง เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลทำให้รัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงมีอำนาจหน้าที่โดยตรง และต้องปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นในการกำกับดูแลและสั่งการให้พนักงานฝ่ายปกครองดำเนินการให้มีผลสอดคล้องกับนโยบายหรือแนวทางที่จำเลยกำหนดในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา โดยจำเลยยังคงมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ

ในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานใน
กระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรือ
อนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีตาม
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่
เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวก
ธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วน
ภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร
ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมาย
กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทยตาม
พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗
ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี
อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราช
กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒
มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ จำเลยซึ่งรักษาการใน
ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์
ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖
ตามเอกสารหมายเลข จ.๙ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้ง
ศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย
แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมาจัดทำบันทึก

ข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ นาฬิกา กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ถิ่นกลองรบ” ณ อาคารลีปทัลลอสอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน

๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยนายชยารุช จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อเจ้าเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง ต่อเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีการชุมนุมดังกล่าวโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซีย อพเทไปทั่วประเทศ ในเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสเกื้อ ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อมาเจ้าเลยได้กล่าวปราศรัยมีข้อความตามฟ้องปรากฏตามคำถอดถ้อยบันทึกเสียงเอกสารหมายเลข จ.๑๒ หลังจากนั้นนายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓ เสนอต่อเจ้าเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง แต่เจ้าเลยไม่ได้มีข้อสั่งการแต่อย่างใด ต่อมาในกลุ่มคนนำป้ายผ้าไว้นิล ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล

พลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังฯเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปาก๋อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปาก๋อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกู แยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบิน ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ และได้มีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวหาทางโทรศัพท์ช่องเอเชียอัปเดต ที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุมและปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ ต่อมาวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โจทก์ส่งรายงานเอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ตามเอกสารหมายเลข จ.๘ โจทก์จึงฟ้องคดีเองตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๗๗ วรรคสาม ตามเอกสารหมายเลข จ.๘ เป็นคดีนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการแรกว่า จำเลยกระทำความผิด
ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง
ผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง
หรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือ
ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง หรือไม่ เห็นว่า พยานหลักฐานจากการไต่สวน
ได้ความว่า วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยได้จัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุม
ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬา
เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีนายชยาวุธเป็นผู้ลงนามในบันทึกข่าววิทยุ
ในราชการกรมการปกครอง ส่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง โดยเสนอ
การปฏิบัติให้จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัด
นครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ตามเอกสาร
หมายเลข จ.๑๑ จากข้อความในบันทึกข่าววิทยุฉบับดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าขณะนั้นยังไม่ปรากฏ
ข้อเท็จจริงใดบ่งชี้ว่าการนัดชุมนุมนั้นจะมีใช่เป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทั้งปรากฏว่า
เป็นการนัดชุมนุมภายในอาคารลิปตพัลลภฮอลล์เพียงชั่วคราว นายธงชัยและนายชยาวุธก็ได้เสนอ
แนวทางปฏิบัติเพียงว่าให้ติดตามความเคลื่อนไหวและดูแลความสงบเรียบร้อยเท่านั้น กรณีจึงไม่มีเหตุ
ที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษา

ความสงบเรียบร้อย และยังมีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อให้ใช้มาตรการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น แม้ต่อมาจำเลยจะเดินทางไปร่วมการชุมนุมและกล่าวปราศรัยในที่ที่เกิดเหตุ อันเป็นข้อบ่งชี้ว่าจำเลยทราบถึงการชุมนุมดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลา ตั้งแต่มีการรายงานข่าววิทยุจนถึงวันชุมนุมเป็นเวลาเพียง ๒ วัน ทั้งก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบบันทึกการรายงานข่าววิทยุฉบับดังกล่าวด้วยตนเองหรือไม่ เมื่อใด ประกอบกับข้อเท็จจริงยังได้ความจากนายวิบูลย์เบิกความว่า กระทรวงมหาดไทยถูกปิดล้อมตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นเวลาประมาณ ๖ เดือน ดังนี้ กรณีจึงไม่แน่ว่าในช่วงเวลาเกิดเหตุตามฟ้องจำเลยจะมีข้อมูลครบถ้วนและมีเวลาเพียงพอที่จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างรอบคอบเพียงพอ นอกจากนี้ยังได้ความจากนายวิบูลย์อีกว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ สั่งการขอให้ทุกจังหวัดดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ราชการ จัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการกระตุ้นเตือนให้ระวัง การดำเนินคดีต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย ตามเอกสารหมาย จ.๖๐ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ ๑) จัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุม โดยกำหนดขั้นตอน/ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในเรื่องการข่าว การประชาสัมพันธ์ การทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุมและประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย

การดูแลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง

๒) จัดแผนเผชิญเหตุเป็นการเฉพาะ เช่น แผนเผชิญเหตุกลุ่มผู้ชุมนุม ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน

แผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เป็นต้น ๓) ติดตามความเคลื่อนไหวกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ พร้อมทั้งดูแลและทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อเป็นการระงับยับยั้งการเคลื่อนย้ายสู่ส่วนกลาง/พื้นที่อื่นๆ ตามเอกสารหมาย จ.๖๑ ซึ่งแสดงว่าจำเลยเองเคยมีข้อสั่งการไว้บ้างแล้ว การที่นายธงชัยและนายชยาวุธเสนอบันทึกข่าววิทยุฉบับดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าเป็นการรายงานเพื่อให้ทราบว่าจะดำเนินการไปตามข้อสั่งการที่มีอยู่เดิมเท่านั้น มิได้มีข้อเสนอใดเพื่อให้จำเลยมีข้อสั่งการ และข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่าจังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงขึ้น ตามเอกสารหมาย จ.๒๕ และ จ.๒๖ อีกทั้งสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางได้มีการจัดเจ้าพนักงานตำรวจไปดูแลความสงบเรียบร้อย ตามเอกสารหมาย จ.๒๗ ดังนั้น พนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานตำรวจจึงได้ดูแลสถานการณ์การชุมนุมตามหน้าที่อยู่แล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องรอให้จำเลยมีข้อสั่งการเสียก่อนแต่อย่างใด นอกจากนั้น นายวิบูลย์เบิกความต่อไปว่า พยานได้เน้นย้ำให้ทางจังหวัดปฏิบัติหน้าที่คือรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง ส่วนการดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุหรือเรื่องที่เกิดกฎหมายจังหวัดต้องดำเนินการ อันเป็นการสั่งการตามหน้าที่ของปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายปกครองที่กฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๖) และ (๑๗) (ก) เช่นนี้ จำเลยจึงหาต้องมีข้อสั่งการในเรื่องเดียวกันซ้ำอีกไม่ ยิ่งกว่านั้น ผู้ชุมนุมกลุ่ม นปช. ได้แสดงออกซึ่งการไม่ยอมรับการกระทำของฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาลแล้วก็ได้ยุติการชุมนุม

เองเมื่อเวลา ๑๘.๔๐ นาฬิกา โดยไม่ได้ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือเกิดความเสียหายในบริเวณที่ชุมนุม ซึ่งตามบันทึกรายงานข่าววิทยุฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมายเลข ๑๓ ก็มีได้รายงานแนวโน้มว่าจะเกิดความรุนแรงแต่อย่างใด ส่วนการที่จะต้องมียกข้อสั่งการเป็นพิเศษตามคำเบิกความของนายวิบูลย์นั้น ก็เป็นเรื่องที่จะต้องมียกเหตุการณ์พิเศษเกิดขึ้น ซึ่งย่อมไม่อยู่ในวิสัยที่จำเลยจะคาดหมายและสั่งการล่วงหน้าทั้งหมดได้ ดังจะเห็นได้จากทางใต้สวนไม่มีพยานโจทก์ปากใดเบิกความยืนยันชัดเจนว่า จำเลยควรจะต้องมียกข้อสั่งการอย่างใดจึงจะถือได้ว่าเป็นการบริหารจัดการที่มีขอบเขตและกำหนดระยะเวลาเหมาะสมไม่เกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย การกระทำของจำเลยส่วนนี้จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต ส่วนข้อที่จำเลยกล่าวปราศรัยยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. โดยจำเลยมิได้สั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด เพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช. นั้น เห็นว่า จำเลยเดินทางมาร่วมชุมนุมในช่วงท้ายของการชุมนุมเวลาประมาณ ๑๗ ถึง ๑๘ นาฬิกา โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบเนื้อหาคำปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศของแกนนำคนอื่นก่อนหน้านั้น คงปรากฏเพียงว่าก่อนที่จำเลยกล่าวปราศรัยนั้น นายณัฐวุฒิได้กล่าวปราศรัยแจ้งแนวทางและข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อผู้ชุมนุมรวมทั้งจำเลย แล้วจำเลยได้กล่าวปราศรัยรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิสรุปให้ฟัง ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเสนอดังกล่าวแล้วมีเนื้อหาสรุปว่า ขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีการวินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระขัดกับหลักนิติธรรมขาดความชอบธรรม ให้รัฐบาล ให้นายกรัฐมนตรี แสดงอารยะขัดขืน ไม่ยอมรับการใช้อำนาจอันอยู่ใต้ธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือหรือภาคอีสาน ให้รัฐบาลดำเนินการตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น

ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานคร ให้ นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่แบบที่ กปปส. ทำ อยากล้อมบ้านใครก็ล้อม อยากปิดหน่วยงานไหนก็ปิด อยากประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง อยากจะปิดถนนก็สายก็ปิดได้ อยากจะทำอะไรแบบที่นายสุเทพกับพวกทำขอให้ทำตามสบายเพราะคำพิพากษาได้คุ้มครองไว้ ถ้าถึงเวลาเข้ากรุงเทพ เหตุการณ์คับขันสถานการณ์ได้เสียประกาศขัดขวางองค์กรอิสระทุกหน่วยงานทุกองค์กร ไม่น่ามีปัญหา เพราะ กปปส. ทำได้ เราก็ทำได้

หลังจากวันนี้ดูที่วิถีติดตามการแถลงข่าวแล้วให้ท่านเตรียมความพร้อมอาจจะมีการวอร์มอัพกันที่ต่างจังหวัดก่อน ซึ่งเห็นได้ว่าข้อเสนอเหล่านี้ได้มีการกำหนดวันเวลาและสถานที่ที่จะเคลื่อนไหวให้เป็นที่น่าพอใจ โดยให้ผู้ชุมนุมรอการแถลงข่าวก่อน ข้อเสนอดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการเสนอวิธีการสำหรับเหตุการณ์ในอนาคตซึ่งขณะนั้นยังไม่ทราบได้ว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ กรณีจึงเป็นเรื่องที่ยังอยู่ในขั้นตอนหารือเตรียมการของผู้ชุมนุมซึ่งย่อมจะมีความคิดเห็นได้ แต่หาใช่เป็นเหตุอันกำลังจะเกิดขึ้นจริงที่จำเลยจะต้องเร่งสั่งการเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย ส่วนการที่จำเลยกล่าวปราศรัยว่าจำเลยในนามของรัฐบาลก็จะขออน้อมรับข้อเสนอทุกข้อของกลุ่มชุมนุมนั้น ก็ได้เป็นการใช้ตำแหน่งหรือใช้อำนาจในหน้าที่สั่งการแก่เจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยที่อยู่ในที่ชุมนุม โดยพยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานก็ได้มีผู้ใดถือเอาคำปราศรัยของจำเลยในขณะเกิดเหตุมาเป็นข้อสั่งการในการปฏิบัติราชการแต่อย่างใด ประกอบกับข้อเสนอดังกล่าวแต่ละข้อก็หาใช่เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จำเลยจะสามารถรับมาดำเนินการตามหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จได้ดังคำรับข้อเสนอของจำเลย อีกทั้งการที่จะให้จำเลยสั่งการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเร่งชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนนั้น ก็เป็นเรื่องที่มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ และครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ กำหนดไว้ก่อนแล้ว ส่วนการที่จะกำหนดแนวทางเพิ่มเติมเพื่อมอบ

ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัตินั้นก็มิใช่เรื่องง่าย เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏตามฟ้องว่าสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนถึงขั้นที่ต้องมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ และต่อมาได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๙ และ จ.๑๖ ซึ่งจำเลยก็ได้เป็นผู้มีอำนาจสูงสุด นอกจากนั้นยังได้ความจากนายวิบูลย์อีกว่าในการชุมนุมของกลุ่มผู้ชุมนุมอีกฝ่ายหนึ่งที่ปิดล้อมสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งที่กระทรวงมหาดไทยนั้นจำเลยก็ได้เป็นผู้สั่งการใดเช่นกัน จากพฤติการณ์ทั้งหมดที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น แม้ข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุมอาจเป็นประโยชน์ทางการเมืองแก่พรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค แต่เมื่อข้อเสนอดังกล่าวมิได้มีการดำเนินการใดอย่างจริงจัง การที่จำเลยมิได้สั่งการตรวจสอบหรือดำเนินการใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าวนั้น ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อันพึงคาดหมายได้จากจำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในภาวะเช่นนั้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้องโจทก์ อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการต่อไปว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความ

มุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) และพยานหลักฐานของโจทก์รับฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดดังกล่าวหรือไม่ เห็นว่า เหตุในคดีนี้เกิดเมื่อปี ๒๕๕๗ เดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ มิได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ แม้จะเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการก็ตาม และแม้ว่าต่อมาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ จะบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้ถูกกล่าวหาได้ด้วย แต่กฎหมายใหม่ดังกล่าวก็กำหนดเงื่อนไขเป็นข้อยกเว้นไว้ในมาตรา ๕๕ (๒) ว่า ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม เว้นแต่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นกรณีที่เป็นกรณีก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เมื่อทางไต่สวนปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ให้ดำเนินคดีจำเลยโดยระบุข้อเท็จจริงเช่นเดียวกันกับที่บรรยายฟ้องในคดีนี้ว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ ต่อมาวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ พนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่ง

ไม่ฟ้องข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ และวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในข้อหาความผิดดังกล่าวเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน คำสั่งของพนักงานอัยการจึงมีผลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ ที่บัญญัติว่า เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก นอกจากนั้นทางไต่สวนยังปรากฏข้อเท็จจริงว่า ขณะที่โจทก์ได้รับหนังสือกองบังคับการปราบปรามที่ ตช.๐๐๒๖.๒/๗๒๑ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ส่งคำร้องทุกข์กล่าวโทษในคดีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาয়่งสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ กรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการปราศรัยของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา อันเป็นมูลเหตุให้โจทก์เริ่มทำการไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีนี้นั้น กฎหมายใหม่ยังมิได้มีผลใช้บังคับ คำสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการจึงเป็นคำสั่งเด็ดขาด มีผลเท่ากับว่าได้มีการดำเนินการต่อจำเลยในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อไม่ปรากฏว่าการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่เสร็จสิ้นไปก่อนหน้านี้เป็นไปโดยไม่ชอบ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการสั่งไม่ฟ้องนั้นไม่เที่ยงธรรมตาม มาตรา ๕๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจรับหรือยกเรื่องดังกล่าวขึ้นพิจารณาอีกได้ ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่มีอำนาจรับหรือยกเรื่องเกี่ยวกับการกระทำของจำเลยในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ขึ้นไต่สวนอีก เพราะจะเป็นการดำเนินคดีอาญาซ้ำสองครั้ง

(อม.๕๐)

- ๑๙ -

แก่จำเลยในการกระทำเดียวกัน อันไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรม โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องในความผิด
ข้อหานี้ อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน จึงไม่จำต้องวินิจฉัยพยานหลักฐานในส่วนข้อหานี้ตาม
อุทธรณ์ของโจทก์

วินิจฉัยยืน.

นายภัทรศักดิ์ วรรณแสง

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๘/๒๕๖๕

คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๘/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๒ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โจทก์
นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ผู้ถูกกล่าวหา อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๒๗ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยซึ่งรักษาการตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเจ้าพนักงานกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จังหวัดนครราชสีมาส่งบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ถึงจำเลยเพื่อทราบทางโทรสารว่า วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา พร้อมทั้งเสนอแนวทางปฏิบัติโดยจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธร จังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการหรือข้อสั่งการที่กฎหมายให้อำนาจ เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่มีข้อสั่งการใด ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยกลับเดินทางเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าวซึ่งมีการถ่ายทอดสดทั่วประเทศผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดท ในการชุมนุมแกนนำกล่าวปราศรัยลักษณะแบ่งแยกประเทศและให้รวมตัวเพื่อปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ โดยจำเลยกล่าวปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับข้อเสนออันเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน โดยจำเลยไม่มีข้อสั่งการใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง การกระทำของจำเลยมีมูลเหตุจูงใจเพื่อให้กลุ่ม

นปช. หรือผู้ที่รับชมการถ่ายทอดสดหลังเชื่อกล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้อง โดยมีเจตนาเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค และเพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไป จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเรียกร้องชุมนุมเรียกร้องที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับปิดล้อมสำนักงานโจทก์เพื่อมิให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ และมีการนำป้ายผ้าไวโอลที่ปรากฏข้อความทำนองแบ่งแยกประเทศที่สะพานลอยบริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ที่สะพานลอยบริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่สะพานลอยบริเวณตลาดสดปากอ่ดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอ่ดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย และที่สะพานลอยบริเวณอนุสรณ์สถานถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยยังเป็นที่ทำให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลรวมทั้งพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศหลายพื้นที่ ทำให้ประชาชนถึงแก่ความตาย ได้รับบาดเจ็บ และเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่องเป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกลามขยายตัวกว้างขวาง เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ได้ จนกระทั่งวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมาย

แห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือ
กระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้
ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เหตุทั้งหมดเกิดที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระ
เกียรติ๘๐พรรษา ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา และ
กระทรวงมหาดไทย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ
๑๙๒

ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยไม่มาศาล และได้
ออกหมายจับแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวจำเลยได้ในกำหนด จึงพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่ต้องกระทำต่อ
หน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก จึงถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความมา
ดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิจารณา
ฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและพยานหลักฐานตามทางไต่สวนแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า
ก่อนเกิดเหตุ คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่
สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นแกนนำคน
หนึ่งจัดการชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาล ซึ่งมีจำเลยเป็น
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย การชุมนุมดังกล่าวมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและ
ยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ
และใช้โซ่คล้องประตูเพื่อไม่ให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทำงาน โดยเฉพาะ
กระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้เป็นระยะเวลานานประมาณ ๖
เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ และต้องใช้สถานที่ชั่วคราวภายนอกหลายแห่ง วันที่ ๙
ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ อันมีผลทำให้รัฐมนตรีทั้ง
คณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้น
ใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะ
เกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม

๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๖๙ และแผ่นที่ ๔๗๐ จำเลยซึ่งรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ ตามเอกสารหมาย จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึงแผ่นที่ ๓๗๙ นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึงแผ่นที่ ๔๗๕ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม ขณะเกิดเหตุดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครองจังหวัดนครราชสีมา มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการข่าวของจังหวัด ทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ว่า “๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ถิ่นกลองรบ” ณ อาคาร

ลิปตพัลลภขอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัด นครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ” โดยนายชยาวุธ จันทร ขณะเกิดเหตุดำรง ตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชาเพื่อ เสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ การชุมนุมดังกล่าวมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดท ไปทั่วประเทศ และเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. หลังจากนั้นจำเลยกล่าวปราศรัยมีข้อความตามฟ้องปรากฏตามคำถอดแถบบันทึกเสียง เอกสารหมายเลข จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ ถึงแผ่นที่ ๓๙๑ นายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการ ปกครองฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓ เสนอจำเลย ปลัดกระทรวง มหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมากลุ่มคนนำป้ายผ้าไว้นิล ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณ สะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอ เมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล พลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย

บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปาก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปาก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมาย จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึงแผ่นที่ ๔๒๙ และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคี ไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๘ และแผ่นที่ ๔๘๙ และคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และแผ่นที่ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ กลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวทางโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดท ที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุมและปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ ต่อมาวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ อันทำให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โจทก์ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์

พอที่จะดำเนินคดีได้ ผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นคณะกรรมการร่วมเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่สามารถหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ตามเอกสารหมาย จ.๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึงแผ่นที่ ๓๖๗ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสาม ตามเอกสารหมาย จ.๘

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการแรกว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า แม้วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีนายชยาวุธเป็นผู้ลงนามในบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง เสนอการปฏิบัติว่าให้จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ แต่บันทึกข่าววิทยุดังกล่าว ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงบ่งชี้ว่าการนัดชุมนุมมิใช่การชุมนุมโดยสงบ เป็นเพียงรายงานสถานการณ์ก่อนการชุมนุมเท่านั้น และเป็นการเสนอวิธีปฏิบัติให้ทราบว่ามี

จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามการเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจนครราชสีมาจัดตำรวจดูแลความสงบ
บันทึกข่าววิทยุดังกล่าวตอนท้ายก็ระบุเพียงว่ารายงานเพื่อทราบ จึงไม่เป็นกรณีที่จำเลยจะต้องมีข้อสั่ง
การใด ๆ ตามคำเบิกความของนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น ก็ปรากฏว่า
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทยครั้งที่ ๖/
๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๐ ว่าให้ทุกจังหวัดดูแลรักษาความ
ปลอดภัยอาคารสถานที่ราชการ จัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหาร
สถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการกระตุ้นเตือนให้ระวัง การดำเนินคดีต้องประชาสัมพันธ์
ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย และจำเลยใน
ฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖
ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ โดย
ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ จัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุม โดยกำหนดขั้นตอน/
ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในเรื่องการข่าว การประชาสัมพันธ์ การทำ
ความเข้าใจกับผู้ชุมนุมและประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย การดูแลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง และจัดแผนเผชิญเหตุเป็นการเฉพาะ เช่น
แผนเผชิญเหตุกลุ่มผู้ชุมนุม ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน แผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เป็นต้น กับให้ติดตาม
ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ พร้อมทั้งดูแลและทำ
ความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อเป็นการระงับยับยั้งการเคลื่อนย้ายสู่ส่วนกลาง/พื้นที่อื่น ๆ บ่งชี้ว่า
จำเลยเคยมีข้อสั่งการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุมไว้บ้างแล้ว ซึ่งตามคำเบิกความของนายธงชัย
แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดขอนแก่น สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา และนาย

ชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ก็ได้รับความตรงกันว่าจังหวัดนครราชสีมามีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วง คณะทำงานติดตามข่าวสารและคณะทำงานเจรจาต่อรองการชุมนุมประท้วงของกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งจัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วง หรือก่อความไม่สงบอันเนื่องมาจากการชุมนุมประท้วงของกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดนครราชสีมา ตามเอกสารหมายเลข จ. ๒๕ อีกทั้งสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจไปดูแลความสงบเรียบร้อย ตามเอกสารหมายเลข จ. ๒๗ ซึ่งตามคำเบิกความของนายวินัย บัวประดิษฐ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาในขณะเกิดเหตุ ได้กล่าวว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยของจังหวัด จะมีแผนของจังหวัดในการดูแลเกี่ยวกับเรื่องชุมนุม โดยจะมีคำสั่งแต่งตั้งส่วนงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการชุมนุม ซึ่งหากมีเหตุการณ์ชุมนุมเกิดขึ้นก็จะมีการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขเหตุการณ์อันเนื่องมาจากการชุมนุมประท้วง หรือก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นแผนที่ได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดอันเป็นความร่วมมือระหว่างปกครองจังหวัด ตำรวจในพื้นที่ และ กอ.รมน. เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ แสดงว่าจังหวัดนครราชสีมาจัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีมีเหตุการณ์ชุมนุมตามข้อสั่งการแล้ว นอกจากนั้นตามคำเบิกความของ นายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ในขณะเกิดเหตุ และพลโทภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติในขณะเกิดเหตุ ก็ปรากฏว่า เมื่อมีความไม่สงบเกิดขึ้น เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ย่อมบ่งชี้ว่า ก่อนวันชุมนุมของกลุ่ม นปช. ทางจังหวัดนครราชสีมา มีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อยตามหน้าที่อยู่แล้ว หากมีเหตุการณ์ไม่สงบยังคงมีหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อย นอกจากนี้ ภายหลังการชุมนุม ตามบันทึกรายงาน

สถานการณ์ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมาย จ.๑๓ ที่นายธงชัยจัดทำเสนอผู้บังคับบัญชาตามสายงาน ก็ไม่ได้รายงานแนวโน้มว่าจะเกิดความรุนแรง และการชุมนุมก็ยุติเองเมื่อเวลา ๑๘.๔๐ นาฬิกา การชุมนุมของกลุ่มนปช. ดังกล่าวเป็นการชุมนุมในอาคารสถานที่ปิด และเป็นการชุมนุมที่เสร็จสิ้นภายในวันเดียวไม่ได้มีพฤติกรรมส่อให้เห็นว่าจะเกิดความรุนแรง การที่จำเลยจะมีความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่นั้น ต้องเป็นกรณีที่จำเลยมีหน้าที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นโดยตรง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ วรรคท้าย เมื่อไม่ปรากฏพฤติการณ์ใดที่จำเลยมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องดำเนินการ หรือมีข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการชุมนุมในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ การกระทำของจำเลยในส่วนนี้จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต ส่วนที่จำเลยกล่าวปราศรัยรับข้อเสนอกลุ่ม นปช. ตามฟ็อง โดยจำเลยมิได้มีข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น จำเลยไปร่วมชุมนุมในช่วงท้ายของการชุมนุม โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบเนื้อหาคำปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศของแกนนำคนอื่นก่อนหน้านั้น และก่อนจำเลยกล่าวปราศรัย นายณัฐวุฒิกล่าวปราศรัยแจ้งแนวทางและข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อผู้ชุมนุมรวมทั้งจำเลย และจำเลยกล่าวปราศรัยรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิสรุปลีให้ฟังเท่านั้น และข้อเสนอของนายณัฐวุฒิดังกล่าว เป็นเพียงการเสนอถึงเหตุการณ์ในอนาคตที่ไม่ได้กำหนดวันเวลาและสถานที่ที่จะเคลื่อนไหวแน่นอน และไม่ทราบว่าเกิดขึ้นจริงหรือไม่ แต่ให้ผู้ชุมนุมรอการแถลงข่าวก่อน จึงยังไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย ทั้งตามทางใต้สวนก็ได้ปรากฏว่า จำเลยมีข้อสั่งการในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงมหาดไทยให้ดำเนินการตามข้อเสนอแต่อย่างใด และไม่ปรากฏว่าพยานโจทก์ที่เป็นเจ้าพนักงานหรือเจ้าพนักงานอื่นถือเอาคำปราศรัยของจำเลยขณะเกิดเหตุเป็นข้อสั่งการในการ

ปฏิบัติราชการ แม้จำเลยจะดำรงตำแหน่งรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่จำเลยในฐานะส่วนตัวย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะเข้าร่วมการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แม้จำเลยขึ้นกล่าวปราศรัยในนามของรัฐบาลหรือกระทำในฐานะหัวหน้าพรรค น้อมรับข้อเสนอทุกข้อของกลุ่มชุมนุม ก็มีอาจถือได้ว่าเป็นการใช้ตำแหน่งหรือใช้อำนาจในหน้าที่สั่งการแก่เจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาข้อที่จำเลยต้องสั่งการเพิ่มเติมแต่อย่างใด เมื่อเหตุการณ์ตามฟ้องไม่มีข้อที่จำเลยต้องสั่งการเพิ่มเติมจากที่จำเลยเคยมีข้อสั่งการไว้แล้ว การที่จำเลยไม่มีข้อสั่งการเพื่อระงับยับยั้ง การชุมนุมของกลุ่ม นปช. เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถือไม่ได้ว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต จำเลยจึงไม่ได้กระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้องในความผิดฐานดังกล่าวมานั้น จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการต่อไปว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) หรือไม่ เห็นว่า ขณะโจทก์รับหนังสือ

กองบังคับการปราบปราม ที่ ตช.๐๐๒๖.๒/๗๒๑ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งส่งคำร้องทุกข์กล่าวโทษในคดีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการปราศรัยของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา อันเป็นมูลเหตุให้โจทก์เริ่มทำการไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีนี้นั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุมิได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ แม้อต่อมาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนไว้แตกต่างจากบทบัญญัติเดิม โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ มีผู้กล่าวโทษจำเลยจากการกระทำตามฟ้องโจทก์ว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก และวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ พนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ต่อมาวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกก็มีความเห็นสั่งไม่ฟ้องจำเลย ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ แล้ว ดังนี้ คำสั่งของพนักงานอัยการดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ด้วย นับว่าได้มีการดำเนินการต่อจำเลยในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว การที่โจทก์ฟ้องจำเลยในข้อหาความผิดฐานนี้อีก ย่อมทำให้จำเลยต้องถูกดำเนินคดีในการกระทำเดียวกันโดยพนักงานอัยการและคณะกรรมการป.ป.ช. ซ้ำกันถึงสองครั้ง ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ ทั้งไม่ปรากฏว่าการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเป็นไปโดยไม่ชอบ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม อันเป็นข้อยกเว้นของมาตรา ๕๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่โจทก์อุทธรณ์ว่า อำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ไม่อยู่ในบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ นั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ ไม่มีบทบัญญัติยกเว้นไว้ว่า แม้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการดำเนินคดีในความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว คณะกรรมการป.ป.ช. ก็ยังคงมีอำนาจไต่สวนเพื่อดำเนินคดีในความผิดเดียวกันนั้นได้อีก การดำเนินคดีของโจทก์จึงต้องอยู่ในบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ ด้วย ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) มานั้น จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

จึงวินิจฉัยยืน.

นายสันติชัย วัฒนวิทย์กรรม

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม อธ ๘/๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อม อธ ๘/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๒ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	{	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
		นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดต่อ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๒๗ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่
๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภา
ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจสั่งราชการ บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ทั้งยังเป็นรองประธานกรรมการในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน มีอำนาจหน้าที่ติดตามตรวจสอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศที่อาจเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีในการใช้มาตรการที่เหมาะสม เพื่อการป้องกัน แก้ไขหรือระงับสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาได้ทำบันทึกถึงจำเลย เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ว่า จะมีการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สยามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุมดังกล่าว จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการหรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของจำเลย แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างไร ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าว มีการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียอัพเดทไปทั่วประเทศ

แกนนำการชุมนุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จนเมื่อเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ แกนนำกลุ่ม นปช. ได้กล่าวปราศรัยและแจ้งแนวทางและข้อเสนอแนะของกลุ่ม นปช. ต่อผู้ชุมนุมและจำเลยมีใจความว่า “นายกรัฐมนตรีผู้มาจากการเลือกตั้งและถูกปฏิบัติอย่างสองมาตรฐานจากองค์กรอิสระ ไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาที่ ป.ป.ช. หากมีการวินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระที่ขัดกับหลักยุติธรรมขาดความชอบธรรม ให้รัฐบาลให้นายกรัฐมนตรีแสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจอันยุติธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือหรือภาคอีสาน หากสถานการณ์ร้ายแรงบานปลาย ให้รัฐบาลดำเนินการตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นเพื่อต่อสู้เพื่อระบอบประชาธิปไตย ถ้ามีการนัดชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานคร ให้ นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่แบบที่ กปปส. ทำ อย่ากล่อมบ้านใครก็กล่อม อย่าปิดหน่วยงานไหนก็ปิด อย่าประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง ก็ล่า อย่าจะปิดถนนก็สายก็ปิดได้ อย่าจะทำอะไรแบบที่สุเทพกับพวกทำขอให้ทำตามสบาย เพราะคำพิพากษาได้คุ้มครองไว้ ถ้าถึงเวลาเข้ากรุงเทพ เหตุการณ์คับขันสถานการณ์ได้เสีย ประกาศขัดขวางองค์กรอิสระทุกหน่วยงานทุกองค์กร ผมคิดว่าไม่น่ามีปัญหา เพราะ กปปส. ทำได้ เราก็ทำได้ หลังจากวันนี้ดูที่วิถีติดตามการแถลงข่าวแล้วให้ท่านเตรียมความพร้อมอาจมีการวอร์มอัพกันที่ต่างจังหวัดก่อนแล้วเข้ากรุงเทพมหานครพร้อมกัน” หลังจากนั้นนายณัฐวุฒิกล่าวปราศรัยจบ จำเลยในฐานะหัวหน้า

พรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรับรู้ถึงการกระทำของแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งหมด แต่จำเลยกลับขึ้นเวทีกล่าวปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิแจ้งต่อผู้ชุมนุมดังกล่าว อีกทั้งพนักงานฝ่ายปกครองจังหวัดนครราชสีมาได้มีบันทึกลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง รายงานสถานการณ์ชุมนุมและข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ดังกล่าว จำเลยได้รับทราบรายงานดังกล่าวแล้ว แต่จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยเพิกเฉยไม่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงาน ป.ป.ช. และมีผู้นำป้ายผ้าไวโอลิตดไวโนบริเวณต่าง ๆ ที่มีข้อความทำนองขอแบ่งแยกประเทศ และเกิดสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่กรุงเทพมหานครและพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ เป็นผลให้ประชาชนเสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง และจำเลยยังกล่าวปราศรัยต่อผู้ชุมนุมมีใจความว่า “ผมในนามพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงทุกคนของ นปช. เราต่อสู้เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย จะไม่ยอมให้ใครมาปล้นอำนาจของปวงชนชาวไทย ขอให้ผู้ชุมนุมหาคนมาร่วมกันให้ได้มาก ๆ เป็นล้านคน ผมในฐานะนายทะเบียนอาวุธปืนขอเตือนฝ่ายที่คิดจะทำอะไร

กับประเทศชาติและประชาชนว่า คนไทยมีอาวุธปืนสืบล้านกระบอกร เป็นอาวุธปืนที่ใช้ป้องกันตัวเอง ใครที่จะถูุกอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก รัฐบาลนี้พรรคเพื่อไทยนี้มาโดยประชาชนเป็นของประชาชน และเรามีหน้าที่ร่วมมือกับประชาชนในการพิทักษ์ปกป้องระบอบประชาธิปไตยที่เป็นของประชาชน รัฐบาลที่มาจากประชาชนจะสู้จนกว่าจะชนะ” ซึ่งเป็นการกล่าวปราศรัยที่มีใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมีใช่เป็นการแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต แต่มีลักษณะยุยงส่งเสริมเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามความมุ่งหมายของกลุ่ม นปช. เพื่อมุ่งหวังให้พรรคเพื่อไทยซึ่งจำเลยเป็นหัวหน้าพรรคยังคงเป็นรัฐบาลอยู่เช่นเดิม เหตุเกิดที่ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐, ๑๙๒

ในวันพิจารณาครั้งแรกจำเลยไม่มาศาลตามหมายเรียก และไม่สามารถจับจำเลยตามหมายจับได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย แต่จำเลย

ตั้งทนายความมาดำเนินการแทน และให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิจารณายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยตามฟ้อง

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบรายงานการไต่สวนของโจทก์และที่คู่ความไม่อุทธรณ์โต้แย้งกัน ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายกยอผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งดังกล่าวจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญามีอำนาจสั่งราชการ บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ทั้งจำเลยยังเป็นรองประธานกรรมการในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน มีอำนาจหน้าที่ติดตามและตรวจสอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศที่อาจเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อเสนอแนะต่อ

นายกรัฐมนตรีในการใช้มาตรการที่เหมาะสม เพื่อการป้องกัน แก้ไขหรือระงับสถานการณ์
ฉุกเฉิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๐ พระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ และพระราชกำหนดการบริหาร
ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗
นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่
กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอ
บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากได้มีกลุ่มบุคคลดำเนินการก่อให้เกิดความวุ่นวาย
และนำไปสู่ความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ โดยมีการปลุกระดม เชิญชวน ทำให้
ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา และการสื่อสารด้วยวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายใน
ความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้าง
กระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่ทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นในหลายพื้นที่ และเพื่อให้มี
การกระทำที่ล่วงละเมิดกฎหมายของแผ่นดิน คำสั่งและหมายของศาล ด้วยการยุยงให้
ประชาชนชุมนุมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึด
สถานที่ราชการหลายแห่ง โดยมีกำหนดระยะเวลาใช้บังคับระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม
๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ต่อมาวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ รองผู้ว่าราชการ
จังหวัดนครราชสีมา ได้ทำบันทึกถึงจำเลย เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่ม
แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่ม นปช.

ที่อาคารลีปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ. ๑๑ เมื่อถึงวันนัดชุมนุมจำเลยเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าว มีการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียอัพเดทไปทั่วประเทศ ระหว่างการชุมนุมได้มีแกนนำการชุมนุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จนเมื่อเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ แกนนำกลุ่ม นปช. ได้กล่าวปราศรัยและแจ้งแนวทางและข้อเสนอแนะของกลุ่ม นปช. ต่อผู้ชุมนุมและจำเลยมีใจความตามฟ้อง จากนั้นจำเลยได้ขึ้นเวทีกล่าวปราศรัยต่อผู้ชุมนุมมีใจความตามฟ้อง ตามคำถอดถาบทบันทึกเสียงเอกสารหมายเลข จ. ๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ ถึง แผ่นที่ ๓๙๑ ต่อมาพนักงานฝ่ายปกครองจังหวัดนครราชสีมาได้มีบันทึกลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง รายงานสถานการณ์ชุมนุมและข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ดังกล่าว ตามเอกสารหมายเลข จ. ๑๓ จนกระทั่งวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้เข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ จำเลยจึงพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย

ประเด็นแรกที่ต้องวินิจฉัยมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือ

หน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง
ผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ โดยโจทก์อุทธรณ์ว่า เมื่อจำเลยได้รับรายงานจาก
รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาเกี่ยวกับการนัดชุมนุมของกลุ่ม นปช. ตามเอกสาร
หมาย จ. ๑๑ จำเลยมีหน้าที่สั่งการหรือดำเนินการเพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการที่
ฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือกระทำการอันจะเป็นเหตุให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย แต่จำเลย
ไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน นั้น เห็นว่า
ได้ความตามทางใต้สวนว่า ในการชุมนุมของกลุ่ม นปช. เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
ตามฟ้อง ไม่มีเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยใด ๆ เกิดขึ้นจากการชุมนุมดังกล่าว ทั้งเป็น
การชุมนุมในสถานที่ปิดอยู่นอกเขตพื้นที่ที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความ
ร้ายแรง จึงเป็นการชุมนุมที่อยู่ในกรอบของการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ แม้ก่อนวัน
ชุมนุมจะมีรายงานสถานการณ์ให้จำเลยทราบ ตามเอกสารหมาย จ. ๑๑ แต่ข้อความใน
รายงานดังกล่าวก็เป็นเพียงการรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงการนัดชุมนุมของกลุ่ม
นปช. และรายงานถึงการปฏิบัติว่าได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความ
เคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบ
เรียบร้อยเท่านั้น ในเอกสารดังกล่าวมิได้ขอให้จำเลยและผู้บังคับบัญชามีข้อสั่งการใด
แสดงให้เห็นว่าขณะนั้นยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่สื่อว่าการนัดชุมนุมนั้นจะมีใช่เป็นการ
ชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ และหากอาจมีสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อย
เกิดขึ้น นายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย และได้รับ

รายงานสถานการณ์ตามเอกสารหมายเลข จ. ๑๑ เช่นกัน ย่อมมีอำนาจสั่งการไปยังจังหวัด นครราชสีมาและส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรักษา ความสงบเรียบร้อยให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ โดยไม่ต้องรอให้จำเลยเป็นผู้สั่งการ และข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่านายวิบูลย์ได้มีข้อสั่งการอย่างใด กรณีย่อมฟังได้ว่า ในขณะที่มี การรายงานสถานการณ์ดังกล่าวยังไม่มีสถานการณ์หรือเหตุการณ์ใดที่จำเลยจำเป็นต้องมี ข้อสั่งการพิเศษหรือเพิ่มเติมเพื่อป้องกันระงับยับยั้งเหตุการณ์การชุมนุมที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น แม้จำเลยไม่มีข้อสั่งการใด ๆ หลังจากมีการรายงานสถานการณ์ตามเอกสารหมายเลข จ. ๑๑ ตามอุทธรณ์ของโจทก์ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานก็ยังฟังไม่ได้ว่า การกระทำ ของจำเลยดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อุทธรณ์ของ โจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ที่โจทก์อุทธรณ์ว่า การที่จำเลยเข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่ม นปช. เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และกล่าวยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ที่นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ กล่าว ปราศรัย และจำเลยได้กล่าวปราศรัยต่อผู้ชุมนุมมีข้อความตามคำถอดแถบบันทึกเสียง เอกสารหมายเลข จ. ๑๒ ถือเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อ ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต นั้น เห็นว่า ได้ความตามทางไต่สวนว่า วันชุมนุมของกลุ่ม นปช. ดังกล่าวเป็นวันอาทิตย์ จำเลยเดินทางมาที่ชุมนุมหลังเวลา ๑๗ นาฬิกา ในฐานะส่วนตัวไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เมื่อพิจารณาข้อเสนอของ กลุ่ม นปช. ตามคำถอดแถบบันทึกเสียงเอกสารหมายเลข จ. ๑๒ ไม่ปรากฏว่ามีข้อเสนอใดที่

ให้ผู้ชุมนุมหรือผู้ได้รับฟังการชุมนุมจากการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ กระทำการใด อันเป็นการผิดกฎหมายหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในขณะนั้น ทั้งข้อเสนอดังกล่าวมี ลักษณะเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคต และยังไม่แน่ว่าจะเกิดขึ้นจริง หรือไม่ จึงยังไม่มีมูลเหตุเพียงพอที่จำเลยจำเป็นต้องเร่งสั่งการเพื่อป้องกัน ระวังยับยั้งเหตุ ในขณะนั้น ทั้งในวันชุมนุมยังไม่ปรากฏพฤติการณ์ชัดเจนพอที่จะทำให้เป็นที่รับรู้กันทั่วไป ว่าการชุมนุมดังกล่าวเป็นการชุมนุมเพื่อแบ่งแยกดินแดนหรือเพื่อรวมตัวกันไปปิดล้อม องค์การอิสระมาตั้งแต่ต้น ประกอบกับการกล่าวปราศรัยเป็นเรื่องเฉพาะตัวของ แต่ละบุคคล และไม่ปรากฏพฤติการณ์ว่าจำเลยร่วมรับรู้มาก่อนว่าแกนนำคนใดจะกล่าว ปราศรัยเรื่องใด การที่จำเลยเข้าร่วมชุมนุมด้วยจึงไม่จำเป็นต้องร่วมรับรู้ผิดกับถ้อยคำของ ผู้ที่กล่าวปราศรัยอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายหรือหมิ่นประมาทผู้ใด ผู้กล่าวปราศรัยนั้น ต้องรับผิดชอบเฉพาะตัวตามกฎหมายอยู่แล้ว หากต้องให้จำเลยต้องสร้างความเข้าใจและ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชุมนุมได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษ ตามกฎหมายดังที่โจทก์อุทธรณ์ไม่ ดังนั้น การที่จำเลยไม่มีข้อสั่งการอย่างใดและเข้าร่วม การชุมนุมโดยขึ้นกล่าวปราศรัยยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช.จึงไม่อาจถือได้ว่าจำเลย ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริตตามที่โจทก์อุทธรณ์ ส่วนที่จำเลยกล่าวปราศรัยข้อความอื่นต่อผู้ชุมนุม ตามคำถอดแถบบันทึกเสียงเอกสาร หมายเลข จ. ๑๒ นั้น เห็นว่า ไม่ปรากฏว่ามีถ้อยคำใดที่สื่อแสดงให้เห็นว่าจำเลยเห็นพ้องด้วย กับคำปราศรัยของแกนนำกลุ่ม นปช. คนอื่นที่ขึ้นกล่าวปราศรัยก่อนหน้าการปราศรัยของ

นายณัฐวุฒิ และคำกล่าวปราศรัยของแกนนำคนอื่นดังกล่าวก็ยังไม่ใช่ข้อสรุปของกลุ่ม นปช. เป็นเพียงการกล่าวปราศรัยไปตามความคิด ความรู้สึกหรือการระบายความอัดอั้นตันใจของแกนนำแต่ละคนเท่านั้น ทั้งการกล่าวปราศรัยของนายณัฐวุฒิ ไม่ปรากฏเรื่องการก่อให้เกิดการแตกแยกถึงขั้นแบ่งแยกดินแดนแต่อย่างใด ส่วนการปราศรัยของจำเลย ก็มีลักษณะเป็นเพียงเพื่อไม่ให้ใครกลุ่มใดมาล้มล้างรัฐบาลของจำเลยที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จะด้วยวิธีใดก็ตาม อันเป็นการกล่าวปราศรัยด้วยความน้อยใจ หรือไม่ไว้วางใจให้กลุ่มบุคคลใดที่จะมาล้มล้างรัฐบาลของจำเลย เพราะสถานการณ์ของประเทศขณะนั้นสับสนวุ่นวายทุกวัน จึงไม่มีพยานหลักฐานให้รับฟังได้ว่า จำเลยมีเจตนาพร้อมที่จะสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมกระทำตามที่แกนนำบางคนได้กล่าวปราศรัยให้มีการแบ่งแยกประเทศ และที่โจทก์อุทธรณ์ว่า หลังจากจำเลยกล่าวปราศรัยแล้วมีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงาน ป.ป.ช. และมีผู้นำป้ายผ้าไวโอลิตดไว้บริเวณต่าง ๆ ที่มีข้อความทำนองขอแบ่งแยกประเทศ เป็นผลมาจากการปราศรัยของจำเลยตามฟ้อง นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงในการไต่สวนของศาลไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่า เหตุการณ์ต่าง ๆ ตามอุทธรณ์ของโจทก์เป็นผลมาจากการจัดชุมนุมของกลุ่ม นปช. เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ หรือมาจากการปราศรัยของจำเลยในวันดังกล่าว ดังนั้น พยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนยังรับฟังเป็นความจริงไม่ได้ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็น

เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต ตามฟ้อง อุทธรณ์ของโจทก์ประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นต่อไปมีว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) หรือไม่ โดยโจทก์อุทธรณ์ว่า ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) เป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โจทก์ย่อมมีอำนาจดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดดังกล่าวได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ ประกอบกับพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ไม่ได้มีคำสั่งไม่ฟ้องในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง นั้น เห็นว่า แม้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ จะบัญญัติให้อำนาจโจทก์ไต่สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการก็ตาม แต่การใช้อำนาจดังกล่าวก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๕๕ (๑) ถึง (๓) ด้วย ซึ่งตามมาตรา ๕๕ (๒) บัญญัติห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามูลความแห่งคดีที่จำเลยถูกโจทก์

ฟ้องเป็นคดีนี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันกับที่มีผู้กล่าวโทษให้ดำเนินคดีแก่จำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก จนพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว แม้พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ โดยไม่ได้มีคำสั่งไม่ฟ้องในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ก็ตาม แต่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๕ (๒) ที่ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม นั้น ย่อมหมายถึง การกระทำที่เป็นมูลเหตุของการสอบสวนเรื่องนั้น หาได้หมายความว่าเฉพาะข้อกล่าวหาหนึ่งข้อกล่าวหาใดตามที่โจทก์อุทธรณ์ไม่ ดังนั้น คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการดังกล่าวมีผลเท่ากับว่าได้มีการดำเนินการต่อจำเลยเรื่องความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อทางใต้สวนไม่ปรากฏว่าการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเป็นไปโดยไม่ชอบหรือกรณีต้องด้วยข้อยกเว้นตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๖๑ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน ดังนี้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษายกฟ้องนั้น ชอบแล้ว ข้ออุทธรณ์อื่นของโจทก์ไม่จำต้องวินิจฉัย เพราะไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป

จึงวินิจฉัยยืน.

นายภพพิสิษฐ สุขะพิสิษฐ์

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๘/๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๘/๒๕๖๖

ศาสตร์ภูมิภา

วันที่ ๑๒ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โจทก์
 นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง				
ตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๒	เดือน	กันยายน	พุทธศักราช	๒๕๖๕	
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๒๗	เดือน	กุมภาพันธ์	พุทธศักราช	๒๕๖๖	

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญามีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลง

ไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและราชการอื่นตามที่มิกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ได้รับทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวโดยมีนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามบันทึกข่าววิฤตในราชการกรมการปกครองถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เสนอแนวทางปฏิบัติจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย เพื่อเสนอให้จำเลยทราบโดยจัดส่งไปยังจำเลยทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการ หรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างไร วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว ซึ่งมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดทไปทุกจังหวัด

ทั่วประเทศ แก่นำการประชุมชุมกลุ่มกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศและให้มีการรวมตัวกัน
เพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยกล่าวปราศรัย
สนับสนุนการประชุมชุมและยอมรับข้อเสนอที่ตรงข้ามอันเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน
มีข้อความว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คุณฉันทิตได้สรุปให้ฟัง
นั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการ
ต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจ
อธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคน
หาได้ร้อยคน ร้อยคนหาได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน
ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้แน่ครับในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะ
ครับ ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับ
ป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะดูถูกอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุก
คนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้แน่ครับว่า
รัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่... ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะ
ไม่ยอมแพ้เด็ดขาด...” ขณะที่จำเลยปราศรัยมีเจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของ
จำเลยได้ร่วมสังเกตการณ์หรืออยู่ในสถานการณ์การประชุมชุมด้วย จำเลยยังปราศรัยในลักษณะยุยง
ส่งเสริมเพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจูงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชม
การถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ ช่องเอเซียฮัพ เดท ไปทุก จังหวัด
ทั่วประเทศ หลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. อันเป็นการ

ล่องละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่อง ต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ ทั้งที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าบ้านเมืองเกิดปัญหา ความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนรัฐบาลต้องประกาศยุบสภาและประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำเลยมีหน้าที่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่จำเลยกลับกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลย เพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไปและเป็นไปได้เพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค จำเลยรับทราบข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุม มีเนื้อหาสรุปว่าขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก ให้เร่งแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าว ให้เร่งจับกุม นายสุเทพ เทือกสุบรรณ และแกนนำ นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้เปิดเผยรายชื่อบริษัทหรือผู้สนับสนุน คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรงให้ประกาศชดเชยองค์กรอิสระทุกองค์กร ให้จัดตั้งองค์กรเงา เช่น กสม.เงา และอธิการบดีเงา ให้มวลชนเตรียมพร้อมตลอดเวลา แต่ยังไม่ได้นัดหมายการเคลื่อนไหว แต่จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และได้มีการนำป้ายผ้าไวโอลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสาย

พิษณุโลก - นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุนนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปากอดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไว้นิยามว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยเป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการขึ้นปราศรัยของจำเลยเป็นการกล่าวยุยงเพื่อให้เกิดความไม่สงบ จึงเป็นการกระทำที่ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมีใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ทั้งเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกกลามขยายตัวอย่างกว้างขวางจนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบขึ้นในบ้านเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากการที่จำเลยกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการป้องกันมิให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบขึ้นในบ้านเมืองอันเป็นหน้าที่โดยตรงของจำเลยในฐานะรักษาการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยรับทราบแนวทางข้อเสนอของกลุ่ม นปช. แล้วละเว้น ไม่ดำเนินการสั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับยับยั้งหรือป้องกันเหตุการณ์ ความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นจึงมีมูลความผิด เหตุเกิดที่ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยไม่มาศาล และได้ออกหมายจับแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำ ต่อหน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความ มาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์อุทธรณ์ของโจทก์ คำแก้อุทธรณ์ของจำเลย พยานหลักฐานตามทางไต่สวน ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบกับสำนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งคำแถลงปิดคดีของโจทก์และจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้แย้ง ในชั้นอุทธรณ์รับฟังเป็นยุติว่า ก่อนเกิดเหตุ คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูป

ประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) มีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นหนึ่งในแกนนำ จัดการชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาล ในขณะที่มีจำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย การเคลื่อนไหวและชุมนุมดังกล่าวมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ เป็นเหตุให้กระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลานานประมาณ ๖ เดือน เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีพระราชกฤษฎีกายกยอผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลให้รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ นายกรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๖๙ และ ๔๗๐ จำเลยซึ่งรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหาร

สถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ ตามเอกสารหมาย จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึง ๓๗๙ และนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ครส.) มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน แก้ไข และระงับยับยั้ง รวมทั้งดำเนินการอื่นใดเพื่อให้สถานการณ์ฉุกเฉินกลับสู่สถานการณ์ปกติโดยเร็ว ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๐๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ครส.) เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึง ๔๗๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิตพลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา จึงจัดทำบันทึก ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ” ณ อาคารลิตพลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่งานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยนายชยวรุณเป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมาย จ.๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการประการใด ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วม นปช. ถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ออนไลน์ช่องเอเชียอัปเดตไปทั่วประเทศ การปราศรัยเริ่มตั้งแต่ช่วงเช้า โดยจำเลยเดินทางไปร่วมชุมนุมช่วงบ่าย ต่อมาเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิกล่าวปราศรัยมีข้อเสนอต่อพรรคเพื่อไทยและต่อกลุ่มแนวร่วม นปช. จากนั้นจำเลยกล่าวปราศรัยมีข้อความตามเอกสารหมาย จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ และ ๓๙๑ หลังจากนั้นนายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการ

กรมการปกครองฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓ เสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมา มีบุคคลนำป้ายผ้าไวนิลปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กุขอแยกเป็นประเทศ ล้านนา” ไปติดบริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุนนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปากอดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึง ๔๒๙ ทั้งยังมีผู้นำป้ายข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ตามเอกสาร หมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบิน ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก รับเรื่องแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยกรณีกล่าวปราศรัยที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตาม เอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๙๘ และ ๔๙๙ และมีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวทาง โทรทัศน์ช่องเอเซียแพคเทที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุม และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมือง นนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อไม่ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติหน้าที่ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ กลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้าปิดล้อม สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จากนั้นวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลย พ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในคดีที่นางเน่งน้อยร้องทุกข์ ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยตามเอกสารหมายเลข จ.๓๑ แผ่นที่ ๘๘๒ นั้น เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยตามเอกสารหมายเลข จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ และ ๙๗๑ ต่อมาโจทก์ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่า รายงาน เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึง มีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวม พยานหลักฐาน แต่ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ตามเอกสารหมายเลข จ.๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึง ๓๖๗ โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้เอง

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการแรกว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย การที่จำเลยไม่มีข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ของจำเลยในการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ก็เพื่อให้ผู้ชุมนุมกระทำการตามความประสงค์ได้โดยอิสระ ไม่ต้องมีพนักงานฝ่ายปกครองเข้าไปตรวจสอบหรือยับยั้งการกระทำนั้น อีกทั้งจำเลยยังขึ้นปราศรัยบนเวทีดังกล่าวและยอมรับข้อเสนอ

ของกลุ่ม นปช. อย่างเปิดเผย อันเป็นการแสดงว่าจำเลยสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช. การกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการกระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนากิจการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องที่ การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่น ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัด กระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ จำเลยจึงมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามที่โจทก์ฟ้อง ในส่วนที่จำเลยกระทำความผิดตามที่โจทก์อุทธรณ์หรือไม่นั้น ได้รับความจากการไต่สวนว่า วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่มนปช. ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ มีนายชยารุณลงนามในบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง ตามเอกสารหมายเลข ๑๑ เมื่อบันทึกดังกล่าวเป็นเพียงการรายงานว่ากลุ่มนปช. จะจัดให้มีการชุมนุมในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ โดยแจ้งถึงการปฏิบัติว่าดำเนินการอย่างไร อีกทั้งข้อความตอนท้ายของบันทึกดังกล่าวระบุเพียงว่า เรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยมีได้มีข้อความแสดงให้เห็นว่ามีเหตุการณ์พิเศษที่จำเลยต้องมีข้อสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งไม่ปรากฏเหตุการณ์ที่บ่งชี้ว่าการชุมนุมดังกล่าวจะมีใช่เป็นการชุมนุมโดยสงบและมีอาวุธ กรณีย่อมไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้อง

สั่งการเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังได้รับความจากพยานโจทก์ปากนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ สั่งการขอให้ทุกจังหวัดดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ราชการ จัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการกระตุ้นเตือนให้ระวัง การดำเนินคดีต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๐ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุมโดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการจัดทำแผนเผชิญเหตุการณ์ เหตุการณ์ชุมนุม ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุมและประชาชนในพื้นที่ ดูแลความปลอดภัย ดูแลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้ติดตามความเคลื่อนไหวผู้ชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ ซึ่งเป็นข้อสนับสนุนและแสดงให้เห็นว่าจำเลยนั้นเคยมีข้อสั่งการไว้บ้างแล้ว ทั้งข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่าจังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติและได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงขึ้น ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๕ แผ่นที่ ๕๗๔ ถึงแผ่นที่ ๕๗๓ และ จ.๒๖ แผ่นที่ ๕๗๔ ถึงแผ่นที่ ๕๗๗ อีกทั้งสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางได้มีการจัดเจ้าพนักงานตำรวจไปดูแลความสงบเรียบร้อยตามหน้าที่อยู่แล้ว ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๗ พฤติการณ์แห่งกรณีจึงไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้พื้นที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือเพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้มาตรการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมในขณะที่ได้รับรายงานบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองดังกล่าวแต่อย่างใด ส่วนถ้อยคำที่จำเลยกล่าวปราศรัย แม้จะมีลักษณะการรับข้อต่อรอง หรือมีลักษณะยั่วเย้าอยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นเพียงการกล่าวไปด้วย

อารมณ์ มิได้มุ่งหวังให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง นอกจากนี้ก็ไม่ปรากฏว่าการชุมนุมดังกล่าวมีสถานการณ์รุนแรงหรือมีลักษณะที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับทางไต่สวนของพยานโจทก์ปาก นายชยาวุธ นายธงชัย แสงประทุม และนายจินดา เดชภิมล ว่า การชุมนุมไม่ได้มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น ส่วนกรณีที่จำเลยเข้าร่วมชุมนุมและกล่าวปราศรัยยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. โดยจำเลยมิได้สั่งการ หรือดำเนินการใดเพื่อระงับยับยั้ง นั้น ตามทางไต่สวนก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบเนื้อหาคำปราศรัยในลักษณะที่ทำให้มีการแบ่งแยกประเทศ ทั้งเมื่อพิจารณาข้อเสนอของกลุ่มแนวร่วม นปช. ที่เสนอโดยนายณัฐวุฒิกลับมีเนื้อหาเป็นเพียงการขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากมีการวินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระที่ขัดกับหลักยุติธรรมขาดความชอบธรรม ให้รัฐบาลแสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจอันอยู่ใต้ธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือ หรือภาคอีสาน ให้รัฐบาลตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานคร ให้กลุ่มแนวร่วม นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่ ข้อเสนอดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการสำหรับเหตุการณ์ในอนาคต จึงไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องเร่งสั่งการเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย พยานหลักฐานตามการไต่สวนจึงไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามที่โจทก์ฟ้อง ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษายกฟ้อง โจทก์ในฐานะความผิดนี้จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการต่อมาว่า โจทก์มีอำนาจฟ้อง จำเลยสำหรับความผิดข้อหากระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) หรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ ให้อำนาจโจทก์ได้สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการได้สวนจึงเป็นกฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติและมีผลใช้บังคับทันทีนับตั้งแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ การที่พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ เป็นเพียงบทตัดอำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวน แต่ไม่เป็นบทตัดอำนาจได้สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ ซึ่งเป็นอำนาจที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต นอกจากนี้ยังปรากฏว่า พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ ถึง ๙๗๑ โดยมีได้มีคำสั่งไม่ฟ้องโดยให้ยุติการสอบสวนในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ เห็นว่า ความผิดข้อหานี้เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดขั้นตอนการดำเนินการพิจารณาคดีไว้โดยเฉพาะ ซึ่งขณะเกิดเหตุ

แม้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ แต่ต่อมาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ให้อำนาจโจทก์ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โจทก์จึงนำคดีมาฟ้องจำเลยในข้อหานี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีผู้กล่าวโทษจำเลยว่ากระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ โดยระบุพฤติการณ์ทั้งหลายของจำเลยที่เกี่ยวข้องถึงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ อันเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกัน และพนักงานสอบสวนมีความเห็นประกอบสำนวนสอบสวนเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ เห็นควรสั่งไม่ฟ้องข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๑ แผ่นที่ ๙๐๔ ถึง ๙๐๗ และเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ ถึง ๙๗๑ จนเป็นอันยุติไปแล้ว ซึ่งเมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับคนนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก หมายความว่า การกระทำในเรื่องเดียวกันนั้น ไม่ว่าข้อหาใดก็ตาม ดังนั้น คำสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการจึงเป็นคำสั่งเด็ดขาด มีผลเท่ากับว่าได้มีการดำเนินการต่อจำเลยในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันเป็นกฎหมายอันเสร็จสิ้นแล้ว ดังนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่มีอำนาจรับหรือยกเรื่องเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลยในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในข้อหานี้ อีก ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษา

(อม.๕๐)

- ๑๖ -

ยกฟ้องมานั้นชอบแล้ว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ข้ออื่นของโจทก์อีกต่อไปเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป

จึงวินิจฉัยยืน.

นายเถียรदनัย ธรรมดุษฎี

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งหมายเรียกและสำเนา คำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยไม่มาศาล จึงออกหมายจับจำเลย แต่ไม่สามารถจับตัวจำเลย ได้ภายในกำหนดสามเดือน นับแต่วันออกหมายจับ จึงพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย ประกอบกับจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก จึงถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความ มาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาประชุมปรึกษาแล้ว พิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ประกอบกับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คำแถลงของโจทก์และจำเลย อุทธรณ์ของโจทก์ และคำแก้อุทธรณ์ของจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ จำเลยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ระหว่างดำรง ตำแหน่งมีคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่ สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นหนึ่งในแกนนำ จัดการประชุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาล การเคลื่อนไหวและชุมนุม ดังกล่าวมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการและ

เจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ เป็นเหตุให้และกระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้ตั้งแต่ช่วงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลานานประมาณ ๖ เดือน เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลทำให้รัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุ จำเลยรักษาการในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี อาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากมีกลุ่มบุคคลก่อให้เกิดความวุ่นวายและนำไปสู่ความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๖๙ และแผ่นที่ ๔๗๐ และมีคำสั่งตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน แก้ไข และระงับยับยั้ง รวมทั้งดำเนินการอื่นใดเพื่อให้สถานการณ์ฉุกเฉินกลับสู่สถานการณ์ปกติโดยเร็ว ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๐๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึงแผ่นที่ ๔๗๕ ต่อมาวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา จึงจัดทำบันทึกข่าว

วิฤตในราชการกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘.๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เอกสารหมายเลข ๑๑ ให้นายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด นครราชสีมาลงนาม แล้วจัดส่งบันทึกดังกล่าวทางโทรสารเสนอไปยังจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการประการใด ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีการ ชุมนุมของกลุ่มแนวร่วม นปช. นำโดยนางธิดา โตจิราการหรือถาวรเศรษฐ ประธานกลุ่ม นปช. มีการ ถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ออนไลน์ช่องเอเชียอัปเดตไปทั่วประเทศ การปราศรัยเริ่มตั้งแต่ช่วงเช้า โดยจำเลยเดินทางไปร่วมชุมนุมในช่วงบ่าย ต่อมาเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ กล่าวปราศรัย มีข้อเสนอต่อพรรคเพื่อไทยและต่อกลุ่มแนวร่วม นปช. หลังจากนั้นจำเลยได้ขึ้นกล่าวปราศรัยมีข้อความ ตามคำถอดแถบบันทึกเสียง เอกสารหมายเลข ๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ และ ๓๙๑ ภายหลังการชุมนุมยุติลงมี ผู้นำป้ายผ้าไวณิลปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กุขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ตาม เอกสารหมายเลข ๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึง ๔๒๙ ไปติดไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งยังมีผู้นำป้ายข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ตามเอกสารหมายเลข ๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ นางแนนน้อย อัครกิตติกร แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงาน สอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยกรณีกล่าวปราศรัยที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ต่อมาวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตาม เอกสารหมายเลข ๑๖ แผ่นที่ ๔๙๘ และ ๔๙๙ และมีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตาม เอกสารหมายเลข ๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวทาง

โทรทัศน์ช่องเอเชียแพคเกจที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุมและปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติหน้าที่วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ กลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้าปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต่อมาวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในคดีที่นางเน่งน้อยร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยนั้น พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ และ ๙๗๑ ต่อมาโจทก์ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่า รายงาน เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ตามเอกสารหมายเลข จ. ๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึง ๓๖๗ โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้เองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสาม

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการแรกว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ อันรวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของจำเลยด้วย เมื่อนายธัชชัยเจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา จัดทำรายงานบันทึกสถานการณ์ว่า ได้รับทราบว่าจะมีการประชุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีนายชยาวุธรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนาม ตามบันทึกข่าวในวิทยุราชการกรมการปกครองด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘.๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เอกสารหมายเลข จ.๑๑ เสนอให้จำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบ จำเลยย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องสั่งการหรือดำเนินการเพื่อเป็นการระงับยับยั้งไม่ให้มีการดำเนินการใดที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย แต่จำเลยกลับไม่ได้ดำเนินการหรือมีข้อสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมต่อสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มแนวร่วม นปช. ดังกล่าว เห็นว่าข้อความตามที่ปรากฏในบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง เอกสารหมายเลข จ.๑๑ นั้น มีลักษณะเป็นเพียงการรายงาน ว่า กลุ่มแนวร่วม นปช. จะมีการชุมนุมภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีการระบุถึงแนวทางการปฏิบัติที่นายชยาวุธในฐานะรักษาการผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาได้สั่งการให้จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว พร้อมทั้งแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อยไว้แล้ว โดยในตอนท้ายของบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองดังกล่าวระบุว่าเป็นเพียงการเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ไม่ปรากฏข้อความขอให้จำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรืออธิบดีกรมการปกครอง ต้องมีข้อสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใด ประกอบกับขณะที่มีการเสนอบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองดังกล่าวแก่จำเลยยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงอื่นใดบ่งชี้ว่า การนัดชุมนุมที่จะเกิดขึ้นนั้นจะมีใช้การชุมนุมโดยสงบและ

ปราศจากอาวุธ ตามพฤติการณ์แห่งกรณีจึงไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้พื้นที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือเพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้มาตรการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมในขณะที่ได้รับรายงานบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองดังกล่าวแต่อย่างใด ส่วนที่โจทก์อ้างว่าการที่จำเลยเข้าร่วมชุมนุมของกลุ่มแนวร่วม นปช. ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา และปรากฏตัวบนเวทีปราศรัยกล่าวยอมรับข้อเสนอของกลุ่มแนวร่วม นปช. อย่างเปิดเผย เป็นไปเพื่อให้ผู้ชุมนุมกระทำการตามความประสงค์ได้โดยอิสระ ไม่ต้องมีพนักงานฝ่ายปกครองเข้าไปตรวจสอบหรือระงับยับยั้งการกระทำนั้น การกระทำของจำเลยจึงเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยมีเจตนาพิเศษที่จะสนับสนุนส่งเสริมผู้ชุมนุมเพื่อให้กระทำการอันเอื้อประโยชน์แก่รัฐบาลรักษาการหรือพรรคการเมืองที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรคอยู่นั้น แม้จะเกิดเหตุจำเลยยังคงดำรงตำแหน่งรักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และได้เข้าร่วมชุมนุม ปรากฏตัวบนเวทีปราศรัยกล่าวยอมรับข้อเสนอของกลุ่มแนวร่วม นปช. อย่างเปิดเผยตามที่โจทก์กล่าวอ้างก็ตาม แต่ก็ได้รับความจากนายชยาวุธ นายธงชัย ร้อยตำรวจโทสุรสิทธิ์ ปาประโคน ร้อยตำรวจโทศักยภาพ สง่าวงศ์ ร้อยตำรวจโทสมเกียรติ ดาราชู และนายจินดา เดชพิมล พยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในท้องที่ที่เกิดเหตุ ให้ถ้อยคำตรงกันว่า การชุมนุมของกลุ่มแนวร่วม นปช. ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมาในวันดังกล่าวเป็นไปด้วยความสงบ ไม่มีแนวโน้มที่จะเกิดความรุนแรง กลุ่มผู้ชุมนุมจัดการชุมนุมเสร็จสิ้นภายในวันเดียวและได้ยุติการชุมนุมเอง การชุมนุมของกลุ่มแนวร่วม นปช. ครั้งนี้จึงถือได้ว่าเป็นการชุมนุมที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ จำเลยในฐานะประชาชนคนหนึ่งย่อมมีเสรีภาพที่จะเข้าร่วมในการชุมนุมอันสงบและปราศจากอาวุธ ดังกล่าวได้ อีกทั้งเมื่อพิจารณาข้อเสนอของกลุ่มแนวร่วม นปช. ที่เสนอโดยนายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ พบว่า ข้อเสนอดังกล่าวมีเนื้อหาเป็นเพียงการขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากมีการวินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระ

ที่ขัดกับหลักนิติธรรมชาติความชอบธรรม ให้รัฐบาลแสดงอารยะขัดฉันทน์ไม่ยอมรับการใช้อำนาจอัน
อยู่ใต้ธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการ
รัฐบาลในภาคเหนือ หรือภาคอีสาน ให้รัฐบาลตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือ
เคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานคร ให้กลุ่มแนวร่วม นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่ ข้อเสนอดังกล่าว
จึงมีลักษณะเป็นเพียงการเสนอวิธีการสำหรับเหตุการณ์ในอนาคตซึ่งไม่แน่ชัดว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่
หรือหากจะเกิดขึ้น กลุ่มแนวร่วม นปช. ก็ไม่ได้กำหนดวันเวลาและสถานที่ที่จะเคลื่อนไหวไว้อย่าง
แน่นอน อันจะทำให้จำเลยมีหน้าที่ต้องเร่งสั่งการเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย และถึงแม้ว่าในการปราศรัย
นั้นยังมีข้อเสนอทำนองว่า หากกลุ่มแนวร่วม นปช. อยากล้อมบ้านใครก็ล้อม อยากปิดหน่วยงานไหน
ก็ปิด อยากประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง อยากปิดถนนก็สายก็ปิด ซึ่งเป็นคำพูดที่สื่อไปถึงการ
กระทำที่ผิดกฎหมายไปบ้างก็ตาม แต่นายฉัตรฐิติ์ก็กล่าวปราศรัยต่อไปว่า อยากจะทำอะไรแบบที่
นายสุเทพกับพวกทำ ขอให้ทำตามสบายเพราะคำพิพากษาได้คุ้มครองไว้ ถ้าถึงเวลาเข้ากรุงเทพ
เหตุการณ์คับขันสถานการณ์ได้เสีย ประกาศชัดตาวน้ององค์กรอิสระทุกหน่วยงานทุกองค์กรไม่น่ามีปัญหา
เพราะ กปปส. ทำได้ เราก็ทำได้ คำกล่าวปราศรัยดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการประชดประชัน
เสียมากกว่าให้ถือเป็นข้อเสนอของกลุ่มแนวร่วม นปช. อันจะก่อให้เกิดหน้าที่แก่จำเลยในฐานะรักษาการ
แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องเร่งสั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความเสียหายในทันที
อีกทั้งทางไตสวนของโจทก์ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า พยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานหรือเจ้าพนักงานอื่น
ใดได้ถือเอาคำปราศรัยรับข้อเสนอของจำเลยมาเป็นข้อสั่งการในการปฏิบัติราชการ ดังนั้น เมื่อบันทึกข่าว
วิทยุในราชการกรมการปกครอง เอกสารหมาย จ.๑๑ ที่ฝ่ายปกครองจังหวัดนครราชสีมาส่งให้จำเลยทาง
โทรสาร เป็นเพียงบันทึกที่เรียนมาเพื่อโปรดทราบ และการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วม นปช. ภายในสนาม
กีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ดังกล่าวเป็นไปด้วยความสงบ ไม่มีความรุนแรง
เกิดขึ้น รวมทั้งข้อเสนอของกลุ่มแนวร่วม นปช. ในครั้งนั้นก็เป็นเพียงเหตุการณ์ในอนาคตไม่แน่ชัดว่าจะ

เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ซึ่งเจ้าพนักงานหรือเจ้าพนักงานอื่นได้ถือเอาคำปราศรัยรับข้อเสนอของจำเลยเป็นข้อสั่งการในการปฏิบัติราชการตั้งที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น การที่จำเลยไม่ได้มีสั่งการใด ๆ ตามบันทึกข่าววิทย์ในราชการกรมการปกครอง การเข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มแนวร่วม นปช. หรือการปรากฏตัวบนเวทีปราศรัยกล่าวยอมรับข้อเสนอของกลุ่มแนวร่วม นปช. จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยในฐานะเป็นเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตแต่อย่างใด ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษายกฟ้องโจทก์จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการต่อมาว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องสำหรับความผิดในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) หรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้อำนาจโจทก์ได้สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการได้สวนจึงเป็นกฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติและมีผลใช้บังคับทันทีนับตั้งแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ การที่พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ นั้น เป็นเพียงบทคัดอำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวน แต่ไม่อาจถือได้ว่าเป็นบทคัดอำนาจได้สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ ซึ่งเป็นอำนาจที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต นอกจากนี้ยังปรากฏว่าพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ ถึง ๙๗๑ พนักงานอัยการจึงยังไม่ได้มีคำสั่งไม่ฟ้องโดยให้ยุติการสอบสวนในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ได้ เห็นว่า ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ที่โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยนั้น เป็นความผิดเกี่ยวกับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ภายในราชอาณาจักร มิใช่ความผิดที่เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการซึ่งโจทก์มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บังคับใช้ขณะเกิดเหตุ อีกทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ นี้ก็ได้บัญญัติให้อำนาจแก่โจทก์ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) แม้จะเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ราชการเหมือนดังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่แก้ไขใหม่ ดังนั้น แม้ภายหลังเกิดเหตุจะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะได้ให้อำนาจแก่โจทก์ในการไต่สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้ด้วยก็ตาม แต่กฎหมายที่แก้ไขใหม่มุ่งประสงค์ที่จะให้การไต่สวนข้อเท็จจริงแห่งคดีต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการดำเนินการตามที่กฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ขณะนั้นเป็นสำคัญ หาได้หมายความว่า หากได้มีการดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้นจนกระทั่งยุติการสอบสวนไปโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีผลบังคับอยู่ในขณะนั้นแล้ว โจทก์จะยกคดีนั้นมาไต่สวนข้อเท็จจริงได้ใหม่เสมอไป หลักการนี้ปรากฏชัดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๕ (๒) ที่บัญญัติห้ามมิให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติรับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา... (๒) เรื่องที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม เมื่อคดีนี้มีข้อเท็จจริงปรากฏว่าเคยมีผู้กล่าวโทษจำเลยว่ากระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ มาแล้ว ซึ่งในคำกล่าวโทษมีการระบุ

ถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องถึงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ไว้ด้วยแล้ว โดยต่อมา พนักงานสอบสวนมีความเห็นประกอบสำนวนสอบสวนเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ เห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ตามเอกสารหมาย จ.๓๑ แผ่นที่ ๙๐๔ ถึง ๙๐๗ และพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องจำเลยในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ ถึง ๙๗๑ จึงถือได้ว่าการ ดำเนินการต่อจำเลยในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาเสร็จสิ้นแล้ว คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการดังกล่าวมีผลเป็นการต้องห้ามมิให้ มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีกตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ ประกอบกับตามคำฟ้องหรือทางไต่สวนของโจทก์ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า โจทก์พิจารณา แล้วเห็นว่า การดำเนินการต่อจำเลยซึ่งเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้วนั้น มีเหตุอันควรสงสัยว่าการ ดำเนินการสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการดังกล่าวไม่เที่ยงธรรม อันจะเข้าเงื่อนไขตามความในมาตรา ๕๕ (๒) ที่ให้อำนาจโจทก์ไต่สวนความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ต่อไปได้ จึงเป็นเหตุให้โจทก์ ไม่มีอำนาจฟ้อง ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษายกฟ้องโจทก์ในข้อนี้ ชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยยื่น./

นายสมเกียรติ ตั้งสกุล

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อช. ๘/๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อม. อช. ๘/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกา

วันที่ ๑๒ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โจทก์
 นายจารพงศ์ เรืองสุวรรณ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์	อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง					
ทางการเมือง	ลงวันที่	๒	เดือน	กันยายน	พุทธศักราช	๒๕๖๕
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่	๒๗	เดือน	กุมภาพันธ์	พุทธศักราช	๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐและเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และ

ผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๐ กับมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนากิจการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัยและการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวโดยมีนายชยาวุธ จันทรวงผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเสนอแนวทางการปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา จัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อยเพื่อเสนอให้จำเลยทราบโดยส่งไปยังจำเลยทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการหรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความ

สงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างไร วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว ซึ่งได้มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของ สถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัฟเตดไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ แกนนำการประชุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรู้ถึงการกระทำของแกนนำ และกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งหมด จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยจำเลยยอมรับข้อเสนอที่ นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้แจ้งต่อผู้ชุมนุม กล่าวปราศรัยสนับสนุนการประชุมและยอมรับข้อเสนอที่ตรงข้าม ซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน มีข้อความว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมา เสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คุณณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขอ น้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่าน ใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้พันคน พันคนหาได้ หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้ นะครับ ในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้าน กระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะดูแลอำนาจ พลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่ สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้นะครับว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่...ผมในฐานะหัวหน้า พรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้อง ประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด...” ขณะที่จำเลยปราศรัยมี เจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยได้ร่วมสังเกตการณ์หรืออยู่ในสถานการณ์

การชุมนุมด้วย จำเลยยังปราศรัยในลักษณะยุยงส่งเสริมเพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจูงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียอัพเดทหลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. อันเป็นการล่อลวงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ ทั้งที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าบ้านเมืองเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนรัฐบาลต้องประกาศยุบสภาและประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำเลยมีหน้าที่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่จำเลยกลับกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลยเพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไปและเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค จำเลยรับทราบข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุมมีเนื้อหาสรุปว่าขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก ให้เร่งแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าว ให้เร่งจับกุมนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และแกนนำ นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้เปิดเผยรายชื่อบริษัทหรือผู้สนับสนุน คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรงให้ประกาศชดดาวนงค์กรอิสระทุกองค์กร ให้จัดตั้งองค์กรเงา เช่น กสม.เงา และอธิการบดีเงา ให้มวลชนเตรียมพร้อมตลอดเวลา แต่ยังไม่ได้นัดหมายการเคลื่อนไหว แต่จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และได้มีการนำป้ายผ้าไวโนลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก - นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปากอดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไวโนลว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยเป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการขึ้นปราศรัยของจำเลยเป็นการกล่าวยุยงเพื่อให้เกิดความไม่สงบ จึงเป็นการกระทำที่ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมีใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ทั้งเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกลามขยายตัวอย่างกว้างขวางจนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบขึ้นในบ้านเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากการที่จำเลยกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช.

ล้นกลองรบ ครั้งที่ ๒” จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการป้องกันมิให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบขึ้นในบ้านเมืองอันเป็นหน้าที่โดยตรงของจำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยรับทราบแนวทางข้อเสนอของกลุ่ม นปช. แล้วละเว้นไม่ดำเนินการสั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับยับยั้งหรือป้องกันเหตุการณ์ความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้น จึงมีมูลความผิด เหตุเกิดที่ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ในวันพิจารณาครั้งแรกจำเลยไม่มาศาลตามหมายเรียก และไม่สามารถจับจำเลยตามหมายจับได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย แต่จำเลยตั้งทนายความมาดำเนินการแทน และให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง
โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อุทธรณ์ของโจทก์และคำแก้อุทธรณ์ของจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติได้ว่า ก่อนเกิดเหตุ ได้มีคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นหนึ่งในแกนนำจัดการชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้นที่มีจำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยการเคลื่อนไหวและชุมนุมมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ เอาไขค้ำล็อกประตูเพื่อไม่ให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทำงาน โดยกระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลานานประมาณ ๖ เดือน ต้องไปใช้สถานที่ชั่วคราวภายนอกหลายแห่ง เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลทำให้รัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา โดยจำเลยยังคงมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๐ และมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนากิจการปกครอง การ

พัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณสุข และการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตาม พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ได้มี ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึง วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๖๙ และแผ่นที่ ๔๗๐ จำเลยซึ่งรักษาการ ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ ตาม เอกสารหมาย จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึงแผ่นที่ ๓๗๙ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึง แผ่นที่ ๔๗๕ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ ที่ทำการ ปกครองจังหวัดนครราชสีมาจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง เรื่อง รายงานความ เคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยใน วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิก ทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ” ณ อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธร จังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดย

นายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีการชุมนุมดังกล่าวโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดทไปทั่วประเทศ ในเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสเกื้อ ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อจากนั้นจำเลยได้กล่าวปราศรัยมีข้อความตามฟ้องปรากฏตามคำถอดแบบบันทึกเสียงเอกสารหมายเลข จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ ถึงแผ่นที่ ๓๙๑ หลังจากนั้นนายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓ เสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมาเมื่อกลุ่มคนนำป้ายผ้าไวโอลปรากฎข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีคุณธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปากอดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึงแผ่นที่ ๔๒๙ และข้อความว่า

๑

“อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๘ และแผ่นที่ ๔๘๙ และได้มีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคง

(ศอ.รส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และแผ่นที่ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวทางโทรทัศน์ช่องเอเชียอาฟเตอร์ที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุมและปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการและลูกจ้างปฏิบัติงานได้ ต่อมาวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โจทก์ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่ารายนาม เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ตามเอกสารหมายเลข จ.๘๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึงแผ่นที่ ๓๖๗ โจทก์จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสาม ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการแรกมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตหรือไม่ เห็นว่า แม้จำเลยจะมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการหรือสั่งการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการบริหารงานที่รับผิดชอบซึ่งในคดีนี้คือการรักษาความสงบเรียบร้อย แต่การจะวินิจฉัยว่าจำเลยกระทำความผิดตามที่โจทก์อุทธรณ์หรือไม่

ในปัญหานี้ต้องพิจารณาว่าจำเลยมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ แต่ละวันการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวหรือไม่ ในข้อนี้
ได้ความว่าการรายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่ม นปช. ที่จะจัดการชุมนุมในวันเวลาเกิดเหตุตามบันทึก
ข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองเอกสารหมายเลข ๑๑ แผ่นที่ ๓๘๔ ถึง ๓๘๖ เป็นกรณีที่
นายชยาวุธรายงานสถานการณ์ก่อนเกิดเหตุให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นจนถึงจำเลย ส่วนการ
เผชิญเหตุและจัดการดูแลการชุมนุมนั้น จังหวัดนครราชสีมาได้มีคำสั่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ
ดูแลเป็นการเฉพาะอยู่แล้วตามสำเนาคำสั่งจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๓๑๘๕/๒๕๕๖ เอกสารหมายเลข ๕๐
แผ่นที่ ๑๓๙๔ ถึง ๑๔๐๐ ซึ่งได้ความจากคำเบิกความนายธงชัยและนายชยาวุธพยานโจทก์ว่า
หากเกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นคณะกรรมการมีอำนาจที่จะสั่งการให้เจ้าพนักงานตำรวจดำเนินการ
เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยได้เลย ซึ่งเป็นคำสั่งในรูปคณะกรรมการ ไม่ต้องขออนุมัติจาก
ผู้บังคับบัญชาอีก ทั้งตามสำเนาทันทีข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองดังกล่าว ปรากฏว่ามีการจัด
เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาให้จัด
เจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย แสดงให้เห็นว่าการดูแลความสงบเรียบร้อยในเหตุการณ์
การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ที่มีขึ้นนั้นได้มีการดูแลและสั่งการในเบื้องต้นตามอำนาจหน้าที่ของ
คณะกรรมการที่จังหวัดนครราชสีมาตั้งขึ้นโดยครบถ้วนแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ความว่าการชุมนุม
ของกลุ่ม นปช. จัดขึ้นในอาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อันเป็น
สถานที่ปิด ไม่ปรากฏจากพยานหลักฐานที่ไต่สวนเลยว่า การชุมนุมที่กลุ่ม นปช. จัดขึ้นก่อให้เกิดความ
เดือดร้อนหรือความไม่สงบ หรือก่อเหตุร้ายด้วยอาวุธหรือประการอื่นแต่อย่างใด กลับได้ความจาก
นายธงชัยและนายชยาวุธว่า การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ในวันดังกล่าวเป็นไปโดยสงบ คงมีเพียงการ
ขึ้นกล่าวปราศรัยของแกนนำผู้ชุมนุม แล้วยุติการชุมนุมเองในเวลา ๑๘ นาฬิกาเศษ โดยไม่ได้เกิด
เหตุร้ายหรือความรุนแรงใด ๆ ขึ้น จึงไม่มีเหตุหรือความจำเป็นใดที่จำเลยจะต้องมีคำสั่งให้ดำเนินการ

อย่างใดอย่างหนึ่งอีก ส่วนการที่จำเลยขึ้นกล่าวปราศรัยในที่ชุมนุมของกลุ่ม นปช. ด้วยถ้อยคำตามคำฟ้องของโจทก์นั้น เห็นว่า ในช่วงเวลาดังกล่าว บ้านเมืองอยู่ในสภาพแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายอันสืบเนื่องมาจากความคิดเห็นทางการเมืองไม่ตรงกัน มีการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. เพื่อต่อต้านการบริหารประเทศของรัฐบาลที่มีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และจำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ส่วนกลุ่ม นปช. ก็ได้จัดการชุมนุมเพื่อต่อต้านหรือแสดงความไม่เห็นด้วยกับการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. เหตุการณ์ความไม่สงบดังกล่าวถึงขนาดมีการปิดกั้นสถานที่ราชการและกดดันรัฐบาลในขณะนั้นให้ยุบสภาเพื่อจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ นอกจากจำเลยจะเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว ยังมีตำแหน่งหัวหน้าพรรคเพื่อไทย ซึ่งเป็นพรรครัฐบาล ทั้งได้รับความจากนายธงชัยว่า จำเลยมาในที่ชุมนุมของ นปช. เมื่อเวลา ๑๘ นาฬิกา อันเป็นเวลานอกเวลาราชการแล้ว การเข้ามีส่วนร่วมในการชุมนุมดังกล่าวจึงน่าจะเป็นการกระทำไปในฐานะที่เป็นหัวหน้าพรรคเพื่อไทย ซึ่งไม่ได้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แม้คำกล่าวที่เกี่ยวกับอาวุธปืนที่ว่า “ตนเองในฐานะนายทะเบียนอาวุธปืนขอเตือนพี่น้องประชาชนทั้งหมดรวมทั้งฝ่ายที่คิดจะทำอะไรกับประเทศชาติและทำกับประชาชนว่าคนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้อง เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตนเอง เพราะฉะนั้นใครที่พุดตอถูกพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป...” แม้ถ้อยคำดังกล่าวอาจจะไม่เหมาะสม แต่ก็เป็นการกล่าวเพื่อต้องการให้ทราบว่า ปัจจุบันประชากรไทยมีอาวุธปืนที่ต้องตามกฎหมายไว้ป้องกันตนเองและทรัพย์สินจำนวนเท่าใด จำเลยมิได้กล่าวปราศรัยยั่วยุ ปลุกกระดมให้ประชาชนที่ครอบครองอาวุธดังกล่าวนำอาวุธปืนออกมากระทำการใดที่มีขอบด้วยกฎหมาย คำกล่าวปราศรัยของจำเลยจึงมีลักษณะสื่อสารออกไปด้วยอารมณ์โกรธและไม่พอใจกลุ่ม กปปส. ที่กระทำต่อรัฐบาลซึ่งจำเลยเห็นว่าไม่เป็นธรรมและไม่เป็นไปตามบทกฎหมาย พฤติการณ์ที่จำเลยไม่ได้สั่งการต่อ

พนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการใดเกี่ยวกับการชุมนุมของกลุ่ม นปช. แต่กลับเข้าร่วมการชุมนุม ด้วยการขึ้นกล่าวปราศรัยในที่ชุมนุม จึงยังไม่พอพึงว่าจำเลยมีเจตนาปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีขอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใน ตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ อันจะเป็นความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยมาชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ ฟังไม่ขึ้น

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการต่อไปว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องคดี ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) หรือไม่ เห็นว่า การดำเนินคดีแก่บุคคลหนึ่ง บุคคลใด ย่อมต้องอยู่ภายใต้หลักการอันเป็นกติกาสากลว่า บุคคลจะไม่ถูกพิจารณาคดีซ้ำสองในความผิดเดียวกัน คดีนี้โจทก์ฟ้องกล่าวหาว่าจำเลยกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน และเพื่อให้ประชาชน ล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน อันเป็นความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร โดยบรรยาย ฟ้องถึงการกระทำของจำเลยกล่าวถึงการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ที่มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของ สถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดท ข้อเสนอในที่ชุมนุมหลายประการ เช่น ให้เร่งรัดดำเนินคดีแก่กลุ่มของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ที่เคลื่อนไหวในนามกลุ่ม กปปส. ให้นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งเป็น นายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยชอบไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาที่สำนักงาน ป.ป.ช. ให้เตรียม ความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฯลฯ แล้ว จำเลยได้ขึ้นปราศรัยในที่ชุมนุมโดยกล่าวข้อความทำนองรับข้อเสนอและข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. ไปดำเนินการ ทั้งปลุกเร้าให้กลุ่ม นปช. ต่อสู้เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย ตลอดจนเตรียมความพร้อม ทุกอย่างเพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก โดยมีรายละเอียดดังที่โจทก์บรรยายฟ้อง ซึ่งได้ความว่าในเวลาต่อมา

มีผู้นำแผ่นป้ายข้อความยุยงทำลายให้แบ่งแยกประเทศไปติดตามที่สาธารณะหลายแห่ง เฉพาะในท้องที่ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก มีผู้นำป้ายข้อความ “ประเทศนี้ไม่มีความ ยุติธรรม กุขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดที่สะพานลอย ถนนพิษณุโลก-นครสวรรค์ อันเห็นได้ว่าเป็นกรณีสืบเนื่องจากการชุมนุมของกลุ่ม นปช. และการขึ้นกล่าวปราศรัยของจำเลยในการชุมนุม ดังกล่าวที่จังหวัดนครราชสีมา และในเหตุดังกล่าวนี้ ร้อยโทปัญญา บุบผานนท์ กับพวก ได้กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดแล้ว นอกจากนี้ ยังได้ความว่าเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ นางแนนน้อย อัสวนิตกร ได้นำการกล่าวคำปราศรัยของ จำเลยในที่ชุมนุมของกลุ่ม นปช. ครึ่งดังกล่าว อันเป็นการกระทำเดียวกันกับคดีนี้ไปกล่าวโทษต่อ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกให้ดำเนินคดีแก่จำเลยด้วย ซึ่งการดำเนินคดีตามที่ได้ มีการกล่าวโทษดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ได้ความต่อมาว่าพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก ได้ดำเนินการสอบสวนไปตามอำนาจและหน้าที่ ผลการดำเนินการในคดีที่ร้อยโทปัญญากล่าวโทษ ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด จึงเห็นควรงดการสอบสวน ส่วนคดีที่นางแนนน้อยกล่าวโทษ เห็นว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด จึงเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง และพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก ได้มีคำสั่งตามความเห็นของพนักงานสอบสวนทั้ง ๒ คดี ตามสำเนารายงานการสอบสวนเอกสารหมายเลข จ.๓๑ แผ่นที่ ๙๐๔ ถึงแผ่นที่ ๙๐๗ กับเอกสารหมายเลข จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ และแผ่นที่ ๙๗๑ ตามลำดับ โดยที่ เหตุคดีนี้เกิดเมื่อปี ๒๕๕๗ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินคดีแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมต้องบังคับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กล่าวเฉพาะการดำเนินคดีแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๙ (๓) บัญญัติให้มีอำนาจและหน้าที่ไต่สวน และวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายว่ผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หาได้บัญญัติให้มีอำนาจ

หน้าที่ดำเนินคดีในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ด้วยไม่ อันเป็นบทบัญญัติที่แตกต่างจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ ที่บัญญัติให้อำนาจดำเนินการในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียว ผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคดีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวข้อกันแต่อย่างใด โจทก์ย่อมไม่มีอำนาจรับหรือยกข้อกล่าวหาในชั้นสอบสวนความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) มาดำเนินการอีก และต้องถือว่าได้มีการดำเนินคดีแก่จำเลยในการกระทำเดียวกันโดยเจ้าพนักงานที่มีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะนั้นตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ จนพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยแล้ว โดยไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการไปโดยไม่สุจริตอย่างไร ผลของคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกดังกล่าวจึงต้องบังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ กล่าวคือ ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก ที่โจทก์อุทธรณ์ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ ให้อำนาจโจทก์ไต่สวนข้อเท็จจริงคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้นั้น เห็นว่า เมื่อเจ้าพนักงานดำเนินคดีตามอำนาจและหน้าที่โดยพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีตามข้อกล่าวหานี้แล้ว มีผลเท่ากับว่าได้มีการดำเนินการต่อจำเลยในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นกฎหมายอื่นจนเสร็จสิ้นแล้ว ทั้งไม่ปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม ดังนั้น การที่โจทก์จะยกเรื่องเดียวกันนี้ขึ้นพิจารณาอีกครั้งจึงต้องอยู่ในบังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๕ กล่าวคือ ต้องมีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและโจทก์เห็นว่า

เป็นกรณีที่เป็นกรกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเช่นว่านี้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจไต่สวนในเรื่องเดียวกันและไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในข้อหาความผิดนี้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยปัญหานี้มาจึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

จึงวินิจฉัยยืน.

นายสิทธิศักดิ์ วนะชกิจ

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๘/๒๕๖๕

คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๘/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๒ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โจทก์
นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์

อุทธรณ์คัดค้าน

คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ลงวันที่

๒

เดือน กันยายน

พุทธศักราช ๒๕๖๕

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์

รับอุทธรณ์วันที่

๒๗

เดือน กุมภาพันธ์

พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายกยอผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจ

หน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อ รัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไป ตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบ เรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนากิจการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนา ชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่น ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัด กระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ เมื่อระหว่าง วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ได้รับทราบข่าวว่าจะมีการ ชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ภายใน สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงจัดทำ บันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวโดยมีนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษา ราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเสนอแนวทางปฏิบัติจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความ เคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย เพื่อเสนอ

ให้จำเลยทราบโดยจัดส่งไปยังจำเลยทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม
จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการ หรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพื่อ
กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลย
ไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าว
ซึ่งได้มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเทคไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ แกนนำ
การชุมนุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กร
อิสระต่าง ๆ จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยได้รับรู้ถึงการกระทำของแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งหมด ทั้งยอมรับข้อเสนอที่นาย
ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้แจ้งต่อผู้ชุมนุม จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยขึ้นเวทีเพื่อกล่าว
ปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับข้อเสนอที่ตรงข้ามซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจ
ของตน มีข้อความว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คุณณัฐวุฒิได้สรุป
ให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขออน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไป
ดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้เพื่อรักษาไว้
ซึ่งอำนาจอธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน
สิบคนหาได้ร้อยคน ร้อยคนหาได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้าน
คน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้แน่ครับในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะ
ครับ ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับ
ป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกถูกอำนาจ พลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคน
ก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้แน่ครับว่ารัฐบาลก็

จะยื่นเคียงบำเคียงไหล่... ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด...” ขณะที่จำเลยปราศรัยมีเจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยได้ร่วมสังเกตการณ์หรืออยู่ในสถานการณ์การชุมนุมด้วย จำเลยยังปราศรัยในลักษณะยุยงส่งเสริมเพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอาคเนย์ไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ หลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. อันเป็นการล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ ทั้งที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าบ้านเมืองเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนรัฐบาลต้องประกาศยุบสภาและประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำเลยมีหน้าที่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่จำเลยกลับกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลย เพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไปและเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค จำเลยรับทราบข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุมมีเนื้อหาสรุปว่าขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก ให้เร่งแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าว ให้เร่งจับกุมตัวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และแกนนำ นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้เปิดเผยรายชื่อบริษัทหรือผู้สนับสนุน กปปส. เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรงให้ประกาศขัดดาวนงค์กรออิสระทุกองค์กร ให้จัดตั้งองค์กรเงา เช่น กสม.เงา และอธิการบดีเงา ให้มวลชนเตรียมพร้อมตลอดเวลา แต่ยังไม่ได้นัดหมายการ

เคลื่อนไหว แต่จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อไม่ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และได้มีการนำป้ายผ้าไวโอลินที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปากอดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไวโอลินว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยเป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการขึ้นปราศรัยของจำเลยเป็นการกล่าวยุยงเพื่อให้เกิดความไม่สงบ จึงเป็นการกระทำที่ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมีใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชม

โดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ทั้งเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลูกหลานขยายตัวอย่างกว้างขวางจนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบขึ้นในบ้านเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากการที่จำเลยขึ้นเวทีกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการป้องกันมิให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบขึ้นในบ้านเมืองอันเป็นหน้าที่โดยตรงของจำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยรับทราบแนวทางข้อเสนอของกลุ่ม นปช. แล้วละเว้นไม่ดำเนินการสั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับยับยั้งหรือป้องกันเหตุการณ์ความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นจึงมีมูลความผิด เหตุเกิดที่ตำบลปทุมใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ (ใหม่) ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๔๒

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว แต่จำเลยไม่มาศาล และได้ออกหมายจับแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความมาดำเนินการแทน ตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิจารณาทุกข้อ

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์อุทธรณ์ คำแก้อุทธรณ์ ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

และพยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว

ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายกยอผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลให้รัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึง

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔

และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา

๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ มีประกาศสถานการณ์

ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัด

ปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการใน

สถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม

๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๖๙ และ ๔๗๐ จำเลยซึ่งรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราช

กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ ตามเอกสารหมายเลข จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึง ๓๗๙ นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึง ๔๗๕ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดขอนแก่น สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา จัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ลั่นกรงรบ” ณ อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยนายชยาวุธ จันทรรองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อจำเลย อธิบดีกรมการปกครอง และปลัดกระทรวงมหาดไทย แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีการชุมนุมดังกล่าวโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอัปเดตไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในช่วงเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. จากนั้นจำเลยขึ้นเวทีปราศรัยมีข้อความตามคำถอดเทปบันทึกเสียงเอกสารหมายเลข จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ ถึง ๓๙๑ หลังจากนั้นก็มีกลุ่มคนนำป้ายผ้าไวโอลปรากฎข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์

บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปาก๋อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบล ปาก๋อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมาย จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึง ๔๒๙ และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบนสะพานลอย ย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตาม เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๙๘ และ ๔๙๙ และได้มีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตาม เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวทางโทรทัศน์ ออนไลน์ ช่องเอเชียอัปเดต ที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุมและ ปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัด นนทบุรี เพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการ และลูกจ้าง ปฏิบัติงานได้ ต่อมาวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ มีผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุม อำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการแรกมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ตามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองเอกสารหมายเลข จ.๑๑ ที่นายธงชัยจัดทำและมินายชยาวุธลงนาม นอกจากเป็นการรายงานเพื่อทราบโดยมิได้มีวัตถุประสงค์ให้จำเลยมีข้อสั่งการเฉพาะเจาะจงอย่างหนึ่งอย่างใดดังจะเห็นได้จาก ในบันทึกฉบับเดียวกันก็มีการระบุถึงข้อที่ต้องปฏิบัติในการรักษาความสงบเรียบร้อยของการชุมนุมอยู่แล้วด้วยการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา เพื่อจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย ยังปรากฏว่าเป็นการทำบันทึกรายงานตามสายการบังคับบัญชาโดยส่งทางโทรสารถึงอธิบดีกรมการปกครองและปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นข้าราชการประจำที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง ก็ไม่ปรากฏว่าบุคคลทั้งสองจะมีข้อสั่งการเป็นพิเศษเกี่ยวกับบันทึกดังกล่าวอย่างใดเช่นเดียวกัน ทางใต้สวนยังได้ความอีกว่า จังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นสถานที่ที่จะมีการจัดชุมนุมมีแนวทางการตั้งรับสถานการณ์ทำนองนี้อยู่ก่อนแล้ว ตามสำเนาคำสั่งจังหวัดนครราชสีมาและสำเนาแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงฯ เอกสารหมายเลข จ.๒๕ และ จ.๒๖ จึงถือได้ว่ามีผู้ที่รับผิดชอบควบคุมดูแล และรักษาความสงบเรียบร้อยของการชุมนุมดังกล่าวอยู่ ยิ่งกว่านั้น จำเลยในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรวมถึงรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยต่างเคยมีข้อสั่งการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุมมาก่อน ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๐ และจ.๖๑ ดังนั้น เมื่อมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการชุมนุมที่เคยปฏิบัติกันมา ทั้งตามทางใต้สวนก็ไม่ปรากฏว่า จำเลยมีข้อสั่งการใดเป็นพิเศษเกี่ยวกับการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. ซึ่งเป็นผู้ชุมนุมอีกฝ่ายหนึ่งที่ต่อต้านรัฐบาลเช่นกัน และขณะที่

มีการรายงานบันทึกข่าววิทยุดังกล่าวก็ไม่ปรากฏว่าการชุมนุมที่จะจัดขึ้นจะมีเหตุรุนแรงหรือมีผู้จะก่อเหตุร้ายหรือจะเป็นการชุมนุมที่มีลักษณะเป็นการก่อจลาจลขัดต่อกฎหมาย การที่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการพิเศษใดเพิ่มเติมเกี่ยวแก่บันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ถือไม่ได้ว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนการที่จำเลยขึ้นเวทีปราศรัยกับกลุ่ม นปช. เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นั้น ข้อเท็จจริงเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ในช่วงเวลาดังกล่าว บ้านเมืองมีการแบ่งแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายอย่างเห็นได้ชัด ผู้คนในสังคมจำนวนมากต่างมีความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ตรงกันและไม่อาจประสานเข้าด้วยกันได้ บางครั้งเกิดความรุนแรงจนกระทั่งก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดที่แพร่กระจายในสังคมเกือบทุกระดับ นอกจากจะมีนักการเมืองอภิปรายในรัฐสภาตามปกติแล้วยังมีการขึ้นเวทีปราศรัยสนับสนุนความคิดเห็นทางการเมืองของตนและโจมตีฝ่ายตรงข้าม มีการเชิญชวนให้ประชาชนร่วมปิดล้อมสถานที่ราชการ ขัดขวางการเข้าทำงานของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และพนักงานเพื่อกดดันมิให้รัฐบาลสามารถบริหารราชการแผ่นดินต่อไปได้ กรณีดังกล่าวหากมีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าร่วมรับฟังการชุมนุมและขึ้นเวทีปราศรัย แม้พฤติกรรมดังกล่าวอาจไม่เหมาะสมหรืออาจมีข้อครหา แต่การเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยหรือขึ้นเวทีปราศรัยแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจะเป็นความผิดอาญาฐานเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริตหรือไม่นั้น เป็นอีกกรณีหนึ่งซึ่งต้องนำพฤติการณ์แวดล้อมในขณะนั้นมาพิจารณาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นบัญญัติรับรองไว้ การที่จำเลยขึ้นกล่าวปราศรัยบนเวทีของกลุ่ม นปช. เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ แต่เมื่อการชุมนุมวันดังกล่าวไม่มีเหตุรุนแรง เนื้อหาโดยรวมของการปราศรัยโดยนายณัฐวุฒิตามฟ้องก็เป็นทำนองว่า กลุ่ม กปปส. ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ชุมนุมทางการเมืองอีกกลุ่มมีการกระทำหลายอย่างที่ผิดกฎหมาย มีการปิดล้อม

สถานที่ราชการ กลุ่ม นปช. น่าจะกระทำบ้าง และขอให้จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ที่ขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากองค์กรอิสระวินิจฉัยขัดต่อหลักยุติธรรมขาดความชอบธรรม ให้รัฐบาล นายกรัฐมนตรี แสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจอัน อยู่ดีธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่ และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้รัฐบาลดำเนินการจัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพฯ ให้ นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่อย่างที่ กปปส. ทำ อยากล้อมบ้านใครก็ล้อม อยากปิดหน่วยงานไหนก็ปิด อยากประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง อยากจะปิดถนนก็สายก็ปิดได้ อยากจะทำอะไรแบบที่นายสุเทพกับพวกทำขอให้ทำตามสบายเพราะมีคำพิพากษาของศาลแพ่งคุ้มครองไว้ ถ้าถึงเวลาเข้ากรุงเทพฯ เหตุการณ์คับขันสถานการณ์ได้เสีย ประกาศขัดดาว้องค์กรอิสระทุกหน่วยงานทุกองค์กร ไม่น่ามีปัญหา เพราะ กปปส. ทำได้ เราก็ทำได้ เมื่อพิจารณาเนื้อหาคำปราศรัยของจำเลยดังกล่าวโดยรวมแล้ว เป็นเพียงการโจมตีฝ่ายตรงกันข้ามและดัดพ้อเท่านั้น ส่วนถ้อยคำของจำเลยที่ว่า “... ในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกอำนาจ พลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป” ก็เป็นเพียงการให้ข้อมูลแก่ผู้ชุมนุมที่ไม่ถึงขนาดฟังได้ว่า จำเลยยุยงหรือสั่งการให้รับรู้ได้ว่า หากผู้ชุมนุมกลุ่มนี้กระทำความผิดต่อชีวิตหรือความผิดต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ อันเป็นความผิดที่มีอัตราโทษร้ายแรง ให้เจ้าพนักงานผู้ได้บังคับบัญชาของจำเลยที่เกี่ยวข้องละเว้นไม่ต้องดำเนินคดี ส่วนที่จำเลยรับข้อเสนออื่น ๆ ของกลุ่มผู้ชุมนุม ก็ไม่มีความชัดเจนว่าจะรับข้อเสนอใดและจะนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างไร ทั้งข้อเสนอดังกล่าวนั้นส่วนใหญ่ก็ไม่อยู่ในอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

โดยตรง ประกอบกับจำเลยขึ้นเวทีปราศรัยขณะที่เป็นเวลานอกเวลาราชการแล้ว ด้วยเหตุดังกล่าว การที่จำเลยขึ้นปราศรัยบนเวทีของกลุ่ม นปช. แม้เป็นเรื่องไม่เหมาะสมและอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคมเพิ่มเติม แต่ยังไม่ได้อาศัยการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนที่ต่อมามีการปิดป้ายผ้าไวณิล ณ สถานที่ต่าง ๆ ทำนองขอแบ่งแยกประเทศ ก็ไม่ปรากฏว่าเกิดจากการสั่งการของจำเลยหรือจำเลยเกี่ยวข้องโดยใช้อำนาจตำแหน่งหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอย่างไร การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต นั้น ชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการต่อไปมีว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องสำหรับความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) หรือไม่ สำหรับปัญหานี้ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เนื่องจากได้มีการดำเนินการต่อจำเลยในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว จึงต้องห้ามมิให้

คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีการดำเนินการต่อจำเลยขึ้นไต่สวนอีก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๕ (๒) เห็นว่า แม้กฎหมายวิธีสบัญญัติจะมีผลใช้บังคับทันทีหากไม่มีบทเฉพาะกาลกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่การจะบังคับใช้ได้เพียงใดนั้นย่อมจะต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรมประกอบด้วย ดังจะเห็นได้ว่าแม้กฎหมายที่กำหนดขอบเขตอำนาจและวิธีการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นกฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๕ (๒) ก็บัญญัติห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้วขึ้นไต่สวนอีก เนื่องจากบุคคลไม่ควรจะต้องเดือดร้อนซ้ำสองจากการกระทำอันเดียวกันของตน คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ และ ๙๗๑ เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมีได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ แม้เป็นการสั่งคดีภายหลังจากที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับแล้ว โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ (กล่าวคือ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๖) ได้ด้วย แต่ก็ถือไม่ได้ว่าการดำเนินการสอบสวนของพนักงานสอบสวนและการสั่งคดีของพนักงานอัยการดังกล่าวจะเป็นการมิชอบ ลำพังจำเลยมีสถานะเป็นเจ้าพนักงาน และมีผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีแก่จำเลย หาใช่จะต้องเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสมอไป ดังเช่นคดีนี้ได้วินิจฉัยไปแล้วว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็น

ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เมื่อมีผู้กล่าวโทษให้ดำเนินคดีแก่จำเลยจากการกล่าวปราศรัย และพนักงานสอบสวนรวมทั้งพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคดีที่มีได้อยู่ในอำนาจไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ย่อมมีอำนาจสอบสวนและสั่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไปได้ เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๓ จึงถือว่ามี การดำเนินการต่อจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อโจทก์มิได้อุทธรณ์และไม่ปรากฏตามทางไต่สวนว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปโดยไม่ชอบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่อาจยกเรื่องดังกล่าวขึ้นไต่สวนได้อีก ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๕ (๒) บัญญัติห้ามไว้ ส่วนที่โจทก์อุทธรณ์ว่า พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ไม่ได้มีคำสั่งไม่ฟ้องโดยให้ยุติการสอบสวนในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ด้วยนั้น เห็นว่า เมื่อพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของจำเลยเป็นการกระทำเดียวกัน มิใช่ความผิดที่เกิดขึ้นใหม่หรือความผิดที่ต่อเนื่องกันมา จึงต้องห้ามมิให้มีการสอบสวนจำเลยในเรื่องเดียวกันนั้นอีกไม่ว่าจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ หรือมาตรา ๑๑๖ แม้จะเป็นความผิดคนละข้อหากก็ตาม ทั้งนี้ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติ และต้องห้ามโจทก์มิให้ยกเรื่องดังกล่าวซึ่งถือเป็นเรื่องเดียวกันขึ้นไต่สวนได้อีก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๕ (๒) โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องสำหรับความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึง

ขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) อุทธรณ์ข้อนี้ของโจทก์ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน ที่ศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้องมานั้นชอบแล้ว

จึงวินิจฉัยยืน.

นายอุดม วัตรธรรม